

NEFINANCIJSKO IZVJEŠTAVANJE KROZ PRIMJENU DRUŠTVENOG MODULA GRI STANDARDA: STUDIJA SLUČAJA ODABRANIH VELIKIH DRUŠTAVA U RH

Sedlar, Ivana

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:687035>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-11**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET**

ZAVRŠNI RAD

**NEFINANCIJSKO IZVJEŠTAVANJE KROZ
PRIMJENU DRUŠTVENOG MODULA GRI
STANDARDA: STUDIJA SLUČAJA ODABRANIH
VELIKIH DRUŠTAVA U RH**

MENTOR:

doc.dr.sc. Marko Čular

STUDENTICA:

Sedlar Ivana, bacc.oec.

Split, kolovoz 2020.

SADRŽAJ:

1. UVOD	2
1.1. Definiranje problema rada	2
1.2. Ciljevi rada.....	2
1.3. Metode rada	3
1.4. Struktura (sadržaj) rada.....	3
2. NEFINANCIJSKO IZVJEŠTAVANJE.....	5
2.1. Društveno odgovorno ponašanje (DOP).....	5
2.2. Financijsko izvještavanje	10
2.3. Nefinancijsko izvještavanje	11
3. GRI STANDARDI.....	17
3.1. Općenito o GRI standardima	17
3.2. Ekonomski modul GRI Standarda	21
3.3 Okolišni modul GRI Standarda.....	22
3.3 Društveni modul GRI Standarda.....	24
4. KREIRANJE INDEKSA USKLAĐENOSTI S GRI STANDARDIMA	28
5. ISTRAŽIVANJE NEFINANCIJSKOG IZVJEŠTAVANJA KROZ PRIMJENU DRUŠTVENOG MODULA GRI ZA VELIKA DRUŠTVA.....	29
5.1. Osnovni podaci o poduzećima	29
5.2. Indeks usklađenosti s GRI Standardima za društveni modul.....	34
6. ZAKLJUČAK.....	42
LITERATURA	45
SAŽETAK	49
SUMMARY	50
POPIS SLIKA.....	51
POPIS TABLICA	51

1. UVOD

1.1. Definiranje problema rada

Financijski izvještaji su izvještaji o financijskom stanju poduzeća te njegovoj uspješnosti poslovanja. Pri sastavljanju izvještaja i tijekom njihove obrade potrebno je paziti na istinitost prikazanih podataka. Formiraju se kako bi vanjski korisnici dobili uvid u poslovanje poduzeća.

Kroz različite knjigovodstvene stavke rezultati i uspješnost poslovanja su prikazani financijskim izvještavanjem poduzeća. Kako je već naglašeno financijski rezultat je glavni pokazatelj uspješnosti, ali isto tako s vremenom se poduzeće mijenja u skladu sa zakonom i propisima te su potrebe od strane dioničara te društva drugačije. Upravo iz tog razloga uz financijsko izvještavanje drugi bitan faktor je prikazati poslovanje kroz nefinancijsko izvještavanje.

Nefinancijsko izvještavanje ili drugim nazivom društveno odgovorno ponašanje je postupak objavljivanja, mjerenja i polaganja svojih računa vanjskim i unutarnjim dionicima u vezi uspješnosti zbog održivog razvoja. Jedna od bitnih stavki procjene kvalitete nefinancijskog izvještavanja su GRI standardi te njegovi moduli. Velikim poduzećima je u cilju da se prikažu na što bolji način te stvore pozitivnu sliku o sebi i svom poslovanju. To će postići primjenom GRI standarda te svih stavki koje oni nalažu u nefinancijskim izvještajima. Sa sigurnošću se ne može reći da li se oni toga drže tj. provode li to u praksi.

Definiranjem problema rada, predmet rada je istražiti i analizirati kroz primjenu društvenog modula GRI za 10 velikih poduzeća u RH.

1.2. Ciljevi rada

Cilj rada je utvrditi usklađenost objava nefinancijskih informacija kroz primjenu GRI standarda koji se odnosi na društveni modul.

U teorijskom dijelu rada cilj je pobliže objasniti vezu između financijskog i nefinancijskog izvještavanja te uz pomoć njih definirati GRI standarde te bazirati se na društveni modul. Isto tako definirati kako društvena zajednica traži sve veću uključenost u pitanja opće dobrobiti okoliša i samog društva.

U praktičnom dijelu rada utvrdit će se utjecaj društvenog modula GRI standarda u nefinancijskim izvještajima na primjeru 10 zadanih hrvatskih poduzeća.

1.3. Metode rada

Pri izradi ovog završnog rada korištene su metode analize, sinteze, deskripcije, kompilacije te druge znanstveno istraživačke metode karakteristične za analizu financijskih i nefinancijskih izvještaja. Isto tako upotrijebljene su matematičke metode i metoda dokazivanja i opovrgavanja.

Metoda analize je proces kojim se istražuju složeni pojmovi i zaključci te ih dijelimo na jednostavnije elemente. Koristi se u teorijskom dijelu rada u kojem se nastoji pojasniti nefinancijsko izvještavanje te njegov dio točnije GRI standarde; društveni modul. Metoda sinteze prvenstveno se koristi u teorijskom dijelu. To je postupak istraživanja i objašnjavanja stvarnosti putem određenih zaključaka jednostavnih sudova u složenije. Metoda deskripcije je postupak opisivanja ili jednostavnog očitavanja činjenica, ali bez korištenja znanstvenog obrazloženja i tumačenja. S njom se definiraju najvažniji pojmovi za ovaj rad. Postupci preuzimanja tuđih zaključaka, spoznaja i stavova te preuzimanje tuđih rezultata istraživačkog rada predstavlja metodu kompilacije. Ona se koristi u teorijskom dijelu.

U empirijskom dijelu rada koriste se metode koje su potrebne za analizu financijskih i nefinancijskih izvještaja. Da bi se dokazala ili odbila određena tvrdnja točnije usklađenost nefinancijskih izvještaja velikih poduzeća s GRI standardima koristi će se metoda dokazivanja i opovrgavanja. Pri pisanju ovog rada koristit će se mnogi stručni članci, istražena literatura o predmetu ovog rada te podaci pronađeni na internetu.

1.4. Struktura (sadržaj) rada

Rad se sastoji od 6 dijelova. U prvom tj. uvodnom dijelu definiran je predmet i problem istraživanja, ciljevi rada, metode koje se koriste te struktura samog rada. U drugom poglavlju definirat će se značenje društveno odgovornog ponašanja kao nove prakse koja je sve više zastupljena u poduzećima. Opisat će se i DOP u Hrvatskoj, njegovu primjenu. Također, definirat će se nefinancijsko izvještavanje točnije financijsko i nefinancijsko koje čine zajedno cjelovito izvještavanje. U trećem najvažnijem teoretskom poglavlju definirat će se GRI standardi. Opisat će se općenito, njihov značaj te primjena. Obradit će se svaki pojedinačno od ekonomskog, okolišnog te najdetaljnije društvenog modula koji je ujedno i podloga za izradu samog rada. Četvrti dio rada se odnosi na kreiranje indeksa usklađenosti s GRI standardima. On predstavlja pripremu za empirijski dio rada tj. peto poglavlje. U njemu dolazi do postupka istraživanja i

analize nefinancijskog izvještavanja kroz primjenu društvenog modula GRI na primjeru deset velikih hrvatskih poduzeća, a to su:

1. INA d.d.,
2. HT d.d.,
3. PODRAVKA d.d.,
4. VALAMAR RIVIERA d.d.,
5. PETROKEMIJA d.d.,
6. KRAŠ d.d.,
7. AD PLASTIK d.d.,
8. DUKAT d.d.,
9. VARTEKS d.d.,
10. KONČAR- DISTRIBUTIVNI I SPECIJALNI TRANSFORMATORI.

U šestom poglavlju je istaknut zaključak na temelju provedenog istraživanja. Te nakon navedenog zaključka prikazat će se korištena literature, popis slika i tablica te sažetak na hrvatskom i engleskom jeziku uz tri navedene ključne riječi.

2. NEFINANCIJSKO IZVJEŠTAVANJE

U ovom poglavlju će se pobliže objasniti što je to društveno odgovorno ponašanje, kako ono funkcionira, koje su njegove prednosti odnosno na koji način ga primjenjuju poduzeća u svom poslovanju. Isto tako, definirat će se cjelovito izvještavanje koje se sastoji od financijskog izvještavanja i nefinancijskog izvještavanja.

2.1. Društveno odgovorno ponašanje (DOP)

Društveno odgovorno poslovanje je praksa putem kojeg poduzeća upravljaju svojim poslovanjem kako bi stvorile pozitivan učinak za društvo. Temelji se na preuzimanju odgovornosti od strane organizacije za učinak njenog poslovanja na društvo i okoliš, s tim da te aktivnosti trebaju biti u skladu sa zakonom, pravnim regulativama, u skladu s interesima društva te se temeljiti na etičkom ponašanju.

Sredina 20.-og stoljeća označila je početak primjene društveno odgovorne poslovne prakse koju poduzeća uključuju u svoje poslovne i marketinške aktivnosti kako bi diferencirali svoju ponudu od ponude brojnih konkurenata.¹ Gospodarstvo je isto imalo utjecaja na razvoj društvene odgovornosti poduzeća. Tako potrošači imaju mogućnost birati između velike palate različitih proizvoda, točnije između različite kvalitete i cijene. Sve veća zabrinutost društva za ekološke i društvene probleme potaknula je organizacije na suradnju s drugim poduzećima da zajedno ispune nekakav cilj od opće dobrobiti za uzajamnu korist. DOP nije samo sredstvo kojim će poduzeće ostvariti profit već je praksa koja predstavlja vrijednost i strategiju.

Posljednjih desetak godina praksa društvene odgovornosti poduzeća se razvila. Tomu je doprinijelo više čimbenika: globalizacija, razvoj informacijskih tehnologija, bolja organiziranost civilnog sektora, bolje obrazovani potrošači i osvještenije građanstvo, rast potražnje za socijalno osjetljivim investicijama.²

¹ Glavočević, A. i Radman Peša, A. (2013.): Društveno odgovorno poslovanje i CRM kao način integriranja društvene odgovornosti u marketinške aktivnosti, Oeconomica Jadertina, Zadar, br 2., str 28

² DOP (2015.): Poslovna inicijativa za afirmaciju društvene odgovornosti i održivog razvoja; dostupno na: <https://odgovorno.hr/o-dop-u-strucno/sto-je-to-drustveno-odgovornoposlovanje/?fbclid=IwAR2LNPnM6KPanOhJaGFM5a0N5VcpSRXN7fBUtMEkSWixdjhzG7p6L74p580> (05.08.2020.)

Tržišni lideri u različitim zemljama su poticali i zagovarali ovakav način korporativnog ponašanja. Društveno odgovorno ponašanje poduzeća pokazalo se korisnim u gotovo svim segmentima poslovanja, uključujući dugoročnu održivost i financijsku uspješnost poslovanja. Isto tako, velike korporacije nisu jedine koje prihvaćaju ono što nalaže DOP, već ga primjenjuju mala i srednja poduzeća. Svako poduzeće odlučuje o tome kojim će područjima obratiti više pozornosti, ovisno o strateškim ciljevima, poslovnim mogućnostima i izvorima rizika. To pridonosi osnaživanju vlastite konkurentnosti povećanjem reputacije, smanjivanjem troškova poslovanja, praćenjem industrijskih trendova, zadovoljavanjem potreba kupaca, motivacijom i privlačenjem najboljih zaposlenika, smanjenjem rizika od tužbi, pristupom jeftinijem kapitalu i upravljanjem rizicima.³

Svako poduzeće ima određene odgovornosti koje treba zadovoljavati, s toga mogu se definirati četiri razine društvene odgovornosti poduzeća. U prvoj razini ta odgovornost se manifestira kroz osobnu uključenost, doprinos i predanost zaposlenika. Oni DOP percipiraju kao dio svojih vrijednosti kroz organizacijsku kulturu i misiju poduzeća. Zaposlenici ne šire ideju o društvenom odgovornom ponašanju tipičnim komunikacijskim kanalima već pozitivnim stavom i svojim entuzijazmom. Na ovaj način poticaj isključivo dolazi iznutra točnije iz poduzeća. Druga razina obuhvaća odgovornost poduzeća da osigura materijalne i ostale potrebe od strane dioničara i radnika do dobavljača i kupaca. Na njihovo poštivanje najviše utječu zakonske obveze i konkurencija. Treća razina bazirana je na ostvarene rezultate poslovanja koje su poduzeća provela kako bi ostvarile primarne zadatke. Također, uključuje i brigu kako na što bolji način iskoristiti resurse i izbjeći bilo koji utjecaj koji je štetan za okoliš. Nije dovoljno da se izjavi kako je razina zagađivanja ispod propisane. Zahtijeva se od organizacija da negativan utjecaj svedu na najmanju moguću razinu. Za ostvarenje ovakvih zahtijeva potrebno je procijeniti troškove akcija i dobiti od njih. Četvrta razina odnosi se na međudjelovanje između poslovnog svijeta i samog društva kao cjeline. Poduzeća bi trebala usmjeriti svoje napore prema van. Pri donošenju odluka organizacije bi trebale biti savjesne i prosuđivati odluke svojih akcija kako u trenutačnom poslovanju tako i pri svakom budućem.

³ Bačun D., Matešić M., Omazić M.A (2012.): Leksikon održivog razvoja, Hrvatski poslovni savjet za održivi razvoj, Zagreb, str. 61.

Također, metodologija koja se primjenjuje kako bi se ocjenjivala poslovanja hrvatskih poduzeća je indeks društveno odgovornog poslovanja. Njezina primjena nastaje po uzoru za strane svjetske prakse među kojima je Business in the Community CR Index. Nagrada Indeks DOP-a nastala je kao zajednička inicijativa Hrvatske gospodarske komore i Hrvatskog poslovnog savjeta za održivi razvoj, uz stručnu i financijsku podršku USAID-a, UNDP-a i Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu s ciljem da se istaknu hrvatska poduzeća koja su primijenila društvenu odgovornost kroz sva važna područja.⁴ Njime je omogućena usporedba poslovanja između hrvatskih poduzeća točnije razinu primjene društveno odgovornog poslovanja. Osim usporedbe putem indeksa DOP-a poduzećima je omogućeno dobivanje različitih nagrada za svoje poslovanje i postignute rezultate. Hrvatska gospodarska komora (HGK) i Hrvatski poslovni savjet za održivi razvoj (HR PSOR) provode natječaj Indeks DOP-a na godišnjoj razini.⁵ Natjecanje se realizira putem internet tako što popunjavaju on-line upitnik.

Sudjeluju:

- velika poduzeća,
- srednja poduzeća,
- mala poduzeća i
- javna poduzeća.

Sudjelovanje se organizira tako da HGK pošalje preko 2000 on-line upita organizacijama u hrvatskoj. Ako oni odgovore na više od 70% postavljenih pitanja imaju mogućnost ostvarenja nagrade. To su poduzeća koja ostvare najveći mogući broj bodova u odnosu na prethodnu godinu. Bodovi se uglavnom odnose na ostvarenje poslovnih i financijskih uspjeha. Upravo je prestižna nagrada, nagrada za najveći napredak tijekom godine. Od strane HGK takva poduzeća dobiju različite plakete te pisana priznanja. U RH neka od istaknutih poduzeća koja su ostvarila nagrade u 2018. godini: AD PLASTIK d.d., HiPP Croatia d.o.o., Media Val d.o.o., EKO – MURVICA d.o.o., GALEB d.d. i drugi.

⁴ Svijet kvalitete (2014.): Indeks DOP-a, dostupno na: http://www.svijet-kvalitete.com/index.php/vijesti/2275-index-dop-a-2?fbclid=IwAR1xWYDWNsdMa1bQwDwQuH_pwehRueVE_MmyZ_vRMkNvxK60VQYW07-aB4w (05.08.2020.)

⁵ HGK (2020.): O projektu indeks DOP-a, dostupno na: <https://dop.hgk.hr/> (05.08.2020.)

Kontinuitet i poštivanje svega što nalaže društveno odgovorno poslovanje je ključ za ostvarenje priznanja od strane Indeks DOP-a. Na primjer Privredna banka Zagreb d.d., Končar – Institut za elektrotehniku d.d., Ericsson Nikola Tesla d.d. i drugi; već deset uzastopnih godina dobivaju posebna priznanja.

Upitnik Indeks DOP-a sastoji se od pitanja grupiranih u sedam osnovnih područja:⁶

- Ekonomska održivost,
- Uključenost društveno odgovornog poslovanja u poslovnu strategiju,
- Odgovorne politike i prakse u radnoj okolini,
- Odgovorne politike i prakse upravljanja okolišem,
- Društveno odgovorno poslovanje u tržišnim odnosima,
- Društveno odgovorni odnosi sa zajednicom
- Odgovorne politike raznolikosti i zaštite ljudskih prava.

Prema Carrolovoj piramidi postoje četiri vrste odgovornosti DOP-a.

Slika 1: Carrolova piramida

Izvor: Carroll. A., Business and Societies and Stakeholders Management, Thomas South- Western, Mason, 2003. str.40.

Glavna odgovornost svakog poduzeća je ekonomska odgovornost. Da bi se etička odgovornost zadovoljila nekoć se proizvodila ili prodavala roba samo po razumnoj cijeni. Temeljna funkcija poduzeća obavljanje je poslovnih aktivnosti i dugoročno povećanje investiranih novčanih

⁶ HGK (2020.): O projektu indeks DOP-a, dostupno na: <https://dop.hgk.hr/> (05.08.2020.)

sredstava te na taj način opravdanje povjerenja interesnih grupa.⁷ S ciljem ostvarenja profita danas su poduzeća dovela stvaranja prestižnih korporacija koje i ne služe interesu društva i okoliša. Glavni uvjet pomoću kojeg organizacije mogu zadovoljiti očekivanja od strane dioničara, vlasnika, društva i okoliša je upravo profitabilnost, stoga se ne može reći kako je ostvarenje profita negativan cilj. Zakonska odgovornost predstavlja poslovanje poduzeća prema propisima, zakonima i pravilima koja im predstavljaju smjer u njihovom poslovanju. Etička odgovornost poduzeća potrebna je za sve poduzete radnje koje su očekivane od strane društva a da nisu definirane propisima. Filantropska odgovornost je na vrhu piramide jer je ona dobrovoljna tj. neobvezna. Ova vrsta odgovornosti se obavlja bez pritiska regulative. Najčešće se to realizira pomaganjem prilikom nekakvih elementarnih nepogoda, sudjelovanju u humanitarnim akcijama, pružanju pomoći žrtvama obiteljskog nasilja i sl.

Društveno odgovorno ponašanje se dijeli na dvije dimenziju, internu i eksternu. Interna dimenzija se odnosi na zaposlene, na investiranje u njihovo zdravlje i sigurnost, ljudski kapital te upravljanje promjenama u poduzeću. Temelji se na upravljanju i raspodjeli resursa koji se koriste u proizvodnji. Da bi organizacija imala kvalitetne radnike koje posjeduju tražene vještine i znanja trebaju poduzeti sve moguće mjere točnije “Long Life Learning concept”- concept doživotnog učenja, postići ravnotežu između poslovnog i privatnog života, stvoriti sigurne uvijete za radi dr. Odgovorno ponašanje pri zapošljavanju, uključujući nediskriminirajuću praksu koja doprinosi zapošljavanju pripadnika manjina, starijih radnika, žena, duže vremena nezaposlenih, te osoba s invaliditetom, doprinosi postizanju ciljeva Europske strategije zapošljavanja, te smanjenju nezaposlenosti i borbi protiv socijalne isključenosti.⁸ Zdravlje i sigurnost na poslu su propisani zakonima i pravilima.

Eksterna dimenzija društveno odgovornog poslovanja odnose se na dobavljače, poslovne partnere, potrošače i javnu upravu. Ovaj segment najviše ima utjecaja na javnost i čini poduzeće prepoznatljivim.

⁷ Srblić M. (2012.): Utjecaj društvene odgovornosti poduzeća na ponašanje potrošača u Hrvatskoj, Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, str. 161-180, dostupno na: http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=137054, (05.08.2020.)

⁸ Atanacković, U. (2011.): Društveno odgovorno poslovanje kao savremeni koncept biznisa, DOBA Fakultet za primijenjene poslovne i društvene studije, Maribor, str 145

Društveno odgovorno ponašanje ima svoje prednosti ali i mane. Prednosti ovog koncepta su veća koncentracija na samo poslovanje tako da se poveća prodaja i udio na tržištu. Njenom primjenom jača se pozicija na tržištu, stvara se pozitivna slika o organizaciji. Sve veća je koncentracija na zaposlenike, njihovo obrazovanje, zadržavanje i motiviranje. Racionalnim upravljanjem resursa dolazi do smanjenih troškova poslovanja. Ono što je najvažnije primjenom svih stavki DOP-a ostvaruje se pozitivni financijski rezultat, ali tako privlače se financijski analitičari i potencijalni investitori. Ako poduzeće stvara pozitivnu sliku o sebi na temelju društveno odgovornog ponašanja bez stvarne namjere za njezino provođenje dolazi do zloupotrebe DOP-a. Takvim organizacijama je cilj stvoriti besplatan oblik promocije, a ne ostvariti korist za društvo i pozitivan utjecaj na okoliš.

2.2. Financijsko izvještavanje

Poduzetničko financijsko izvještavanje predstavlja sustav koji omogućuje uvid, praćenje, interpretaciju i ocjenu poslovanja i financijskog stanja poduzeća radi donošenja ekonomskih odluka.⁹ To su izvještaji koji se odnose na cjelokupno poslovanje ali i na pojedina područja te se pripremaju za različite korisnike. Oni su normirani oblik financijskog izvještavanja prema Zakonom o trgovačkim društvima i Zakonu o računovodstvu (ZOR-u). Mikro, mali i srednji poduzetnici primjenjuju HSFI, dok veliki primjenjuju MRS i MSFI.

Pri njihovom sastavljanju i obradi treba poštivati istinitost prikazanih podataka. Financijski izvještaji su sastavljeni kako bi vanjski korisnici dobili uvid u poslovanje organizacije. Vanjske korisnike čine: dioničari, investitori, poslovni partneri, kreditori, revizija, javnost i dr. Financijski izvještaji se sastavljaju s obzirom na prošlu poslovnu godinu.

Temeljni financijski izvještaji su:¹⁰

1. bilanca,
2. račun dobiti i gubitka,
3. izvještaj o promjenama kapitala,
4. izvještaj novčanom tijeku i
5. bilješke uz financijske izvještaje.

⁹ Parač B. (2008.): Financijski izvještaji, M.E.P. Consult, Zagreb, str. 34

¹⁰ Žager K., Vašiček V., Žager L. (2001.): Računovodstvo za neračunovođe s osnovama računovodstva; Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, str. 33

Elementi financijskih izvještaja su:¹¹

- imovina,
- obveze,
- kapital,
- prihodi,
- rashodi i
- financijski rezultat poslovanja.

Financijsko i nefinancijsko izvještavanje su bitan dio cjelovnog izvještavanja. Oni su usko povezani, ali financijsko izvještavanje nije tema ovog završnog rada neće se detaljno definirati i obraditi.

2.3. Nefinancijsko izvještavanje

Za razliku od financijskog izvještavanja, nefinancijsko izvještavanje nije strogo uređeno pravilima već je preporuka da bude u skladu sa standardima ili međunarodnim uputama. Nefinancijsko izvještavanje postalo je obvezom određenih velikih poduzeća i grupa na području Europske unije donošenjem Direktive o nefinancijskom izvještavanju 2014/95/EU, koja je stupila na snagu početkom 2017. godine.¹²

Ovakav tip izvještavanja polazi od mjerenja fizičkih pokazatelja učinkovitosti organizacije. Također, nefinancijsko izvještavanje je proces pripreme i objavljivanja informacija koje se odnose na okoliš i društvenu odgovornost. Korporativnom računovodstvenom sustavu je ovaj oblik izvještavanja od velike važnosti jer uz pomoć njega može obavljati usporedbu načina poslovanja organizacija. Nefinancijsko izvještavanje predstavlja izazov zato što se može uočiti različitost provedbe menadžerskih stavova o samoj korisnosti primjene ovakvog tipa prakse.

¹¹ Financijski izvještaji: pojam i vrste financijskih izvještaja, dostupno na: file:///C:/Users/Sedlar/AppData/Local/Temp/2_23_2014_FINANCIJSKI_IZVJESTAJI.pdf (05.08.2020.)

¹² Krivačić D. i Antunović M. (2018.): Nefinancijsko izvještavanje: Novi izazov za korporativne računovodstvene sustave, Šibenik, str. 83-98

Slika 2: Razvoj nefinancijskog izvještavanja

Izvor: Krivačić D. i Antunović M. (2018.): Nefinancijsko izvještavanje: Novi izazov za korporativne računovodstvene sustave, Šibenik, str. 85

Klimatske promjene, onečišćenje okoliša, različiti globalni problemi uzrokovali su ekonomske krize i nezadovoljstvo od strane poslovnih organizacija. Tim stanjem potaknuti su na razmišljanje i javnu raspravu kako te probleme ukloniti tj. smanjiti. Zbog te vrste pritiska po prvi puta se javljaju nefinancijski izvještaji. Nefinancijsko izvještavanje je prolazilo kroz različite razvojne faze kao što je prikazano. Od sredine 1990-ih godina počinje razvoj ovakvog tipa izvještavanja. Pokreću se međunarodne inicijative za promoviranje nefinancijskog izvještavanja, od kojih je najpoznatija Globalna inicijativa za izvještavanje (engl. Global Reporting Initiative – GRI), osnovana 1997. godine, koja je prva razvila sveobuhvatan okvir za izvještavanje o održivosti.¹³ ISO 26000 točnije međunarodna organizacija za standardizaciju se razvija 2004. godine. Ona da je ključne upute organizacijama o društveno odgovornom ponašanju. Početkom 2010. godine osnovano je Međunarodno vijeće za integrirano izvještavanje. Nastoji stvoriti okvir koji će biti globalno prihvaćen o stvaranju vrijednosti za organizaciju.

Obveznici nefinancijskih izvještaja su veliki poduzetnici koji su subjekti od javnog interesa i koji na datum balance prelaze kriterij prosječnog broja od 500 radnika tijekom prethodne poslovne godine u svoje izvješće posloводства.¹⁴ Isto tako, ako organizacija prelazi jedan od dva kriterija u svoje izvještavanje moraju uključiti i nefinancijsko izvještavanje: ako je ukupna aktiva veća od 150.000.000,00kn i ako su ukupni prihodi veći od 300.000.000,00kn.

¹³ Krivačić D. i Antunović M. (2018.): Nefinancijsko izvještavanje: Novi izazov za korporativne računovodstvene sustave, Šibenik, str. 83-98

¹⁴ Narodne novine (2020.): Zakon o računovodstvu, Narodne novine d.d., članak 21

Prema statistici Europske komisije, broj poduzeća koje objavljuju nefinancijske izvještaje povećat će se s 2500 na 18000.¹⁵ Mikro, mala i srednja poduzeća nisu obveznici sastavljanja nefinancijskih izvještaja, ali prema planu Europske komisije obveza takvog tipa izvještavanja proširit će se i na njih.

Subjekti od javnog interesa:¹⁶

- društva čijim se vrijednosnim papirima trguje na uređenom tržištu kapitala bilo koje države članice EU-a,
- banke,
- štedne banke,
- stambene štedionice,
- institucije za elektronički novac,
- društva za osiguranje,
- društva za reosiguranje,
- leasing-društva,
- društva za upravljanje UCITS- ovim fondovima,
- alternativni investicijski fondovi,
- mirovinska društva koja upravljaju obveznim mirovinskim fondovima,
- mirovinska društva koja upravljaju dobrovoljnim mirovinskim fondovima,
- društva za dokup mirovne,
- factoring-društva,
- burze,
- operateri MTP-a,
- središnja klirinška depozitarna društva,
- operateri srednjeg registra,
- operateri sustava poravnanja i/ili namire i operateri Fonda za zaštitu ulagatelja i
- drugi subjekti od javnog interesa.

¹⁵ Vukić N.: Izvještavanje o nefinancijskim informacijama prema novom Zakonu o računovodstvu i Direktivi 2014/95/EU, RRiF, broj 12/15., str.49

¹⁶ Begić J.: Važnost nefinancijskog izvještavanja u RH s naglaskom na mala i srednja poduzeća, IDOP, dostupno na: <https://www.hup.hr/EasyEdit/UserFiles/1%20Jasenka%20Begic%20-%20IDOP.pdf> (05.08.2020.)

FINA je zadužena za izvještavanje Ministarstva financija jesu li organizacije ispunile obvezu izrade nefinancijskog izvješća. Njihov rok predaje je do 31.07. tekuće godine za prethodnu godinu, točnije 31.10. ako se radi o konsolidiranom nefinancijskom izvještaju. Ako poduzeća ne ispune svoju obvezu imaju posljedice tj. novčano se kažnjavaju u iznosu od 10.000,00kn pa sve do 100.000,00kn.

Sadržaj nefinancijskih izvještaja je reguliran:

- Zakon o računovodstvu,
- Direktiva 2013/34/EU i
- Direktiva 2014/95/EU.

Donošenje Direktive 2014/95/EU o nefinancijskom izvještavanju uslijedilo je nakon usvajanja računovodstvene Direktive 2013/34/EU¹⁵ sukladno kojoj su napravljene izmjene domaćeg Zakona o računovodstvu.¹⁷

NEFINANCIJSKI ILI DRUŠTVENO ODGOVORNI ASPEKTI POSLOVANJA	Ako se od poduzetnika traži da izradi nefinancijski izvještaj, on bi prema određenom aspektu trebao sadržavati poduzete mjere o:
OKOLIŠNI ASPEKT	- aktualnim i predvidljivim učincima poslovanja poduzeća na okoliš te, prema potrebi, na zdravlje i sigurnost - uporabi obnovljivih i/ili neobnovljivih izvora energije - emisiji stakleničkih plinova - uporabi vode i - onečišćenju zraka
DRUŠTVENI ILI KADROVSKI ASPEKT	- jamčenju jednakosti spolova - provedbi temeljnih konvencija Međunarodne organizacije rada, uvjetima rada, socijalnog dijaloga, poštovanju prava radnika na informacije i savjetovanje, poštovanju prava sindikata, zdravlju i sigurnosti na poslu te dijaloga s lokalnim zajednicama i/ili na mjere poduzete radi osiguravanja zaštite i razvoja tih zajednica
POŠTOVANJE LJUDSKIH PRAVA, BORBA PROTIV KORUPCIJE I PODMIČIVANJA	- sprječavanju kršenja ljudskih prava i/ili važećim instrumentima za borbu protiv korupcije i podmičivanja

Slika 3: Sadržaj nefinancijskog izvještaja u odnosu na okolišni, društveni i kadrovski aspekt i aspekt poštovanja ljudskih prava

Izvor: Vukić N.: Izvještavanje o nefinancijskim informacijama prema novom Zakonu o računovodstvu i Direktivi 2014/95/EU, RRiF, broj 12/15., str.47

¹⁷ Zakon o računovodstvu, Narodne novine br. 78/15., 134/15. i 120/16.

Isto tako, ako poduzetnik objavi zasebni izvještaj s istim informacijama koje se traže u nefinancijskim izvještajima, a odnose se na istu godinu moguće je izuzeti poduzetnika iz obveze sastavljanja nefinancijskog izvještaja. Da bi se to ostvarilo moraju biti zadovoljena dva uvjeta:¹⁸

- zasebni je izvještaj objavljen zajedno sa izvještajem posloводства,
- zasebni je izvještaj objavljen na internetskoj stranici poduzetnika na koju se upućuje u izvještaju posloводства, a koji nije stariji od šest mjeseci od datuma bilance.

Zasebni izvještaji koji se koriste su: izvještaj o društvenoj odgovornosti, izvještaj o održivosti te integrirani izvještaj. Izvještaj o društvenoj odgovornosti je komunikacija poduzetnika sa stakeholderima o njegovoj poziciji na tržištu i njegovom društvenim i okolišnim utjecajem. Izvještaj o održivosti je izvještaj o svakodnevnim poslovnim aktivnostima s obzirom na ekološki, društveni i ekonomski okvir. Integrirani izvještaji definirani su kao poboljšani i učinkovit način izvještavanja poduzetnika u cilju povećanja kvalitete protoka informacija i produktivnije raspodjele kapitala.

Direktiva od poduzeća zahtijeva da opišu svoj poslovni model, ishode i rizike usvojenih politika vezanih uz obvezne teme, te ih potiče da se pritom vode poznatim izvještajnim okvirima kao što su: Globalna inicijativa za izvještavanje (GRI), Sustav za upravljanje okolišem i neovisno ocjenjivanje (EMAS), Globalni sporazum Ujedinjenih naroda (UNGC), Vodeća načela o poduzetništvu i ljudskim pravima za provedbu okvirnog programa UN-a „Zaštita, poštovanje i pomoć”, Smjernice za multinacionalna društva Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD), norma ISO 26000 Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO), Tripartitna deklaracija o načelima koja se odnose na multinacionalna društva i socijalnu politiku Međunarodne organizacije rada (ILO) ili drugi priznati međunarodni okviri.¹⁹

¹⁸ Vukić N.: Izvještavanje o nefinancijskim informacijama prema novom Zakonu o računovodstvu i Direktivi 2014/95/EU, RRiF, broj 12/15., str.48

¹⁹ Krivačić D. i Antunović M. (2018.): Nefinancijsko izvještavanje: Novi izazov za korporativne računovodstvene sustave, Šibenik, str. 83-98

Pozitivne karakteristike nefinancijskog izvještavanja:²⁰

- povećana prepoznatljivost, povjerenje i vjerodostojnost,
- povećana transparentnost i vjerodostojnost klijentovih financijskih izvještaja što rezultira višim stupnjem povjerenja potencijalnih ulagača i pristup najpovoljnijim izvorima financiranja,
- povećan broj poslovnih prilika zbog poboljšanih kapaciteta za uključenje u pouzdane lance opskrbe,
- povećani angažman direktora i rukovoditelja,
- poboljšana komunikacija s dioničarima i
- smanjeni rizik i povećana vrijednost.

²⁰ Nefinancijsko izvještavanje - Izražavanje uvjerenja, dostupno na: <https://www2.deloitte.com/hr/hr/pages/audit/solutions/nefinancijsko-izvjestavanje-izrazavanje-uvjerenja.html> (05.08.2020.)

3. GRI STANDARDI

U ovom poglavlju će se definirati GRI standardi, objasniti njihova primjena i važnost. GRI standardi se dijele na: ekonomski, okolišni i društveni modul. Pojedinačno će biti definirani.

3.1. Općenito o GRI standardima

Kako je već istaknuto, posljednjih godina objavljene su mnoge preporuke za izvještavanje o održivosti. Primarna funkcija je osvijestiti poduzeća da uz svoje financijske izvještaje kreiraju i nefinancijske s naglaskom na ostvarenje ekonomskih, okolišnih i društvene učinke poslovanja. GRI (Global Reporting Initiative) je neovisna međunarodna organizacija koja je od 1997. pionirala u izvještavanje o korporativnom održivom poslovanju.²¹ Primjenom GRI standarda podiže se društveno odgovorno poslovanje na višu razinu osobito se to vidi na području usporedivosti, pouzdanosti i vjerodostojnosti navedenih informacija.

Postojalo je nekoliko verzija GRI standarda. Smjernice su se odnosile na skup dokumenata za izvještavanje razvijenih putem međunarodnih savjetodavnih procesa namijenjenih poduzećima kao pomoć pri sastavljanju izvješća o održivosti i objavljivanju informacija o okolišu, društvenoj odgovornosti i upravljanju (engl. environmental, social and governance data – ESG), a periodički su bile revidirane s ciljem osiguranja zadovoljenja potreba poslovanja i društva 21. stoljeća.²² U Amsterdamu 2016. godine donesena je odluka da se razvije novi standardi izvještavanja o izdrživosti. Glavni cilj je bio stvoriti standard koji će biti u skladu s rastućim zahtjevima korisnika nefinancijskih informacija te takav način izvještavanja prikazati poslovnom praksom. Novi oblik GRI standard će sadržavati osnovne upute i zaključke iz G4, ali će struktura biti pojednostavljena. Osnovni cilj prijelaza na GRI Standarde jest osigurati konkurentnost poslovanja poduzeća, jačati povjerenje, smanjivati troškove, razvijati nove vizije i strategije te, dakako, osiguravati razvoj poslovnih praksi koje su u skladu s globalnim ciljevima održivog razvoja.²³

²¹ Čular, M., Dmitrović, V. i Benković, S.: Non financial disclosure using GRI standards: Empirical findings of Croatian and Serbian companies, The Thirteenth International Conference: „Challenges of Europe: Growth, Competitiveness, Innovation and Well-being“

²² Krivačić D. i Antunović M. (2018.): Nefinancijsko izvještavanje: Novi izazov za korporativne računovodstvene sustave, Šibenik, str. 83-98

²³ IDOP: GRI Standardi – novi standard nefinancijskog izvještavanja, dostupno na: <http://www.idop.hr/hr/izvjestavanje/izvjestavanje/gri-izvjestavanje/standardi-nefinancijskog-izvjestavanja-novi-alat-konkurentnog-poslovanja/> (06.08.2020.)

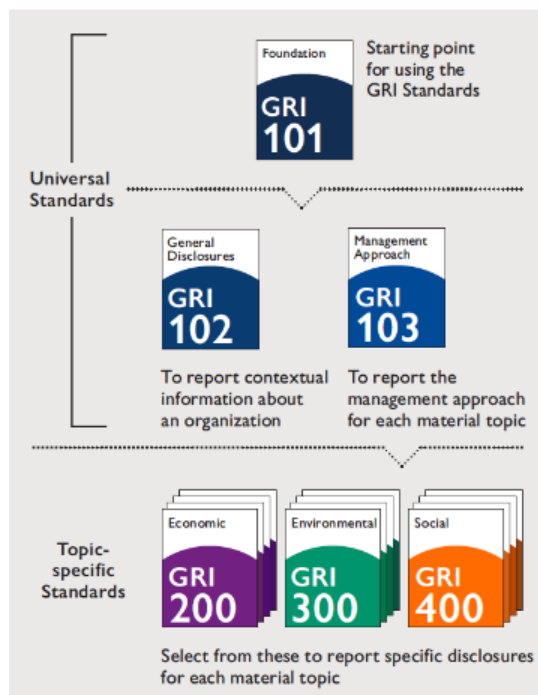
Slika 4: Razvoj GRI standard

Izvor: Climate Action in Financial Institutions: GRI, dostupno na: <https://www.mainstreamingclimate.org/gri/> (06.08.2020.)

Pozitivne promjene su se ostvarile prilikom njihove primjene. Jedna od njih je da standardi daju jasniju sliku između traženog i onoga što bi bilo dobro. Sadržaj G4 je upotpunjen, jednostavnija je njegova upotreba, poboljšana je jasnoća i standardi su jednostavniji. Kako bi se izbjeglo ponavljanje neki dijelovi su povezani ili premješteni. pojašnjenja su ponuđena za elemente G4 koji su bili češće problematični kao što je definiranje granica aspekata ili kako izvijestiti o temama koje nisu pokrivene GRI standardima.²⁴ GRI standardi imaju modularnu strukturu i sastoje se od tri opća standarda koja poduzeća mogu primjenjivati. Oni izvještavaju o 35 dodatnih tema koje se mogu izabrati s obzirom na listu materijalnih aspekata.

Sadržaj G4 je prepravljen tako da je jasno što poduzeće treba izvijestiti, što je preporučljivo i što ne mora a što može navesti u izvještaje. GRI4 je bio podijeljen u 6 skupina pokazatelja. To su: ekonomski učinak, okolišni učinak, učinak radnih odnosa, društvenog učinka i odgovornost za proizvode i usluge. S vremenom se to promijenilo, tako što su se GRI standardi podijeljeni u tri modula te oni čine 33 teme.

²⁴ DOP: Nefinancijsko izvješćivanje, dostupno na: <https://odgovorno.hr/o-dop-u-strucno/nefinancijsko-izvjescivanje-umjesto-dosadasnjih-smjernica-g4-vrijedit-ce-gri-standardi-1-1-2017-vazno-za-sve-velike-tvrtke/> (06.08.2020.)

Slika 5: Struktura GRI standarda

Izvor: IDOP: GRI Standardi - novi standard nefinancijskog izvještavanja, dostupno na: http://www.idop.hr/hr/izvjestavanje/izvjestavanje/gri-izvjestavanje/gri-standardi-novi-standard-nefinancijskog-izvjestavanja/?fbclid=IwAR2QdUcoE6cfr0YwHMiN0hHmsueM3ar_qQNoVPquyUzIP1ViTIZxCEMAAmA (06.08.2020.)

GRI standardi organizirani su kao moduli- razvijena su tri opća standard i tri standard koji pokrivaju specifične teme.²⁵ Opći standardi sastoje se od tri modula i primjenjivi su na sve organizacije. To su GRI 101 osnove, GRI 102 opće objave i GRI 103 pristup upravljanju.

Svaki od ovih standard sadrži informacije o određenoj temi i on se koristi zajedno s standardom GRI 103. U okviru tematski specifičnih Standarda razvijena su 33 Standarda koji pokrivaju specifične teme unutar tri modula:²⁶

1. GRI 200 Ekonomsko područje,
2. GRI 300 Okolišno područje i
3. GRI 400 Društveno područje.

²⁵ Hladika M., Valenta I. (2017.): Usklađenost GRI standarda i zahtjeva Direktive 2014/95/EU za nefinancijskim izvještavanjem, RriF, str. 43

²⁶ Hladika M., Valenta I. (2017.): Usklađenost GRI standarda i zahtjeva Direktive 2014/95/EU za nefinancijskim izvještavanjem, RriF, str. 43

GRI je identificirao nekoliko područja usmjerenosti poslovanja kako bi ostvario svoju misiju. Stvoriti tržišno liderstvo primjenom održivog poslovanja uključujući suradnju s dionicima kako bi zadovoljili kriterije standard. Uskladiti krajolik održivosti: Učiniti GRI standarde središtem za okvire i inicijative izvješćivanja o održivosti i odabiranje mogućnosti suradnje i partnerstva koje služe viziji i misiji GRI-a.²⁷ Također, objavom izvršenih GRI standard, poduzeća lakše dobiju uvid u poslovanje i pomaže pri donošenju odluka. Potiče učinkovitu upotrebu informacija o održivosti za poboljšanje performansi: posluje se s kreatorima politika, burzama, regulatorima i investitorima kako bi se postigli transparentnost i omogućili učinkovito izvještavanje.²⁸

U 2016. godini IDOP je postao članom najvažnije globalne organizacije za nefinancijsko izvještavanje točnije dio GRI Community-ja. GRI GOLD Community se sastoji od brojnih poduzeća, neprofitnih organizacija, sindikata i članova vlada iz cijeloga svijeta. Članovi GRI Communityja neprestano su u toku s najnovijim spoznajama, informacijama i kretanjima u području održivog razvoja i nefinancijskog izvještavanja te na globalnoj razini sudjeluju u razvoju zajednice kojoj je cilj razmjenjivati znanja i kreirati održivu budućnost.²⁹

Slika 6: GRI Community

Izvor: IDOP: GRI GOLD Community, dostupno na: http://idop.hr/hr/izvjestavanje/izvjestavanje/nefinancijsko-izvjestavanje-izvjestavanje-o-odrzivosti/institut-za-drustveno-odgovorno-poslovanje-postao-sluzbenim-clano-gri-gold-communityja/?fbclid=IwAR2h0Ej-GOlteTos-hiRNPHGJ5PH0ZDayq_ZDDoAg920CAXqRJ-nFaT2Y4 (06.08.2020.)

²⁷ Climate Action in Financial Institutions: GRI, dostupno na: https://www.mainstreamingclimate.org/gri/?fbclid=IwAR2DdyAgJmooR4sx--pQ3z5HlriFezIA0X7xTMuE6RE9nc_jjWuZBynqrmg (06.08.2020.)

²⁸ Ibidem

²⁹ IDOP: GRI GOLD Community, dostupno na: http://idop.hr/hr/izvjestavanje/izvjestavanje/nefinancijsko-izvjestavanje-izvjestavanje-o-odrzivosti/institut-za-drustveno-odgovorno-poslovanje-postao-sluzbenim-clano-gri-gold-communityja/?fbclid=IwAR2h0Ej-GOlteTos-hiRNPHGJ5PH0ZDayq_ZDDoAg920CAXqRJ-nFaT2Y4 (06.08.2020.)

Najvažnije koristi:³⁰

- Unaprijediti vjerodostojnost i primjenu GRI standarda diljem svijeta,
- omogućiti GRI Standardima da budu snažnije referencirani u javnim politikama te da se time ojača primjena vjerodostojnog izvještavanja o održivosti,
- omogućiti da se pojedini standardi dodatno samostalno unapređuju omogućujući njihovu trajnost,
- olakšati dostupnost Standarda za nove i postojeće korisnike i
- pružiti podršku trajnijom i kvalitetnijom strukturom izvještavanja.

3.2. Ekonomski modul GRI Standarda

Modul GRI 200 Ekonomsko područje se sastoji od 6 Standarda:³¹

- GRI 201: Ekonomski učinak,
- GRI 202: Prisutnost na tržištu,
- GRI 203: Neizravni ekonomski utjecaji,
- GRI 204: Nabavni procesi,
- GRI 205: Borba protiv korupcije i
- GRI 206: Antikonkurentsko postupanje.

Ekonomski standardi se dijele na 13 tema, a to su:³²

- Stvorena, distribuirana i izravna ekonomska vrijednost,
- Financijske posljedice i drugi rizici zbog klimatskih promjena,
- Obveze s definiranim naknadama i drugi mirovinski planovi,
- Novčana pomoć primljena od vlade,
- Omjer standardne početničke plaće s lokalnom minimalnom plaćom,
- Udio lokalnog stanovništva u redovima višeg menadžmenta,

³⁰ DOP: Nefinancijsko izvještavanje, dostupno na: https://odgovorno.hr/o-dop-u-strucno/nefinancijsko-izvjescivanje-umjesto-dosadasnjih-smjernica-g4-vrijedit-ce-gri-standardi-1-1-2017-vazno-za-sve-velike-tvrtke/?fbclid=IwAR368c8w5IOl-pD5CB_OI9cd1v3qDTowSXrz4lVatCG0MCF6GU_wwYjUFxI (06.08.2020.)

³¹ Hladika M., Valenta I. (2017.): Usklađenost GRI standarda i zahtjeva Direktive 2014/95/EU za nefinancijskim izvještavanjem, RriF, str. 44

³² Čular, M., Dmitrović, V. i Benković, S.: Non financial disclosure using GRI standards: Empirical findings of Croatian and Serbian companies, The Thirteenth International Conference: „Challenges of Europe: Growth, Competitiveness, Innovation and Well-being“

- Podržana ulaganja u infrastrukturu i usluge,
- Značajan neizravni ekonomski utjecaj,
- Udio potrošnje od strane domaćih dobavljača,
- Procjena rizika poslovanja poduzeća koje je povezano s korupcijom,
- Komunikacija i obuka o antikorupcijskim politikama i postupcima,
- Potvrđeni koruptivni slučajevi i poduzete akcije te
- Pravni postupci za borbu protiv tržišnog ponašanja, antimonopolne i monopolske prakse.

Ekonomiju se može definirati kao znanost koja proučava na koji način koristiti racionalno resurse među neograničenim brojem stalnih ili mogućih potreba. Predmet proučavanja je zapravo što proizvoditi, kada, za koga, proučavanje kretanja cijena, nezaposlenosti, uvoza i izvoza i slično. Krajnji cilj je ostvarenje profita na temelju provedenih akcija od strane poduzeća.

Također, 2019. je uveden novi standard „Porezi“.³³ On će biti primijenjen od 01.siječnja 2021. Zadatak ovog rada je društveni modul GRI Standarda, stoga ekonomski modul neće detaljno biti obrađen.

3.3 Okolišni modul GRI Standarda

Modul GRI 300 Okolišno područje se sastoji od 8 Standarda:³⁴

- GRI 301: Materijali,
- GRI 302: Energija,
- GRI 303: Voda,
- GRI 304: Biološka raznolikost,
- GRI 305: Emisija,
- GRI 306: Otpadne vode,
- GRI 307: Usklađenost s okolišem i
- GRI 308: Procjena dobavljača u pogledu okoliša.

Standardi se dijele na 32 teme:

³³ Globalreporting.org (2020.): GRI Standards download center, dostupno na: <https://www.globalreporting.org/standards/gri-standards-download-center/> (15.08.2020.)

³⁴ Hladika M., Valenta I. (2017.): Usklađenost GRI standarda i zahtjeva Direktive 2014/95/EU za nefinancijskim izvještavanjem, RriF, str. 44

- Korišteni materijali po težini ili zapremnini,
- Reciklirani materijali koji se koriste i njihovo pakiranje,
- Potrošnja energije u organizaciji,
- Potrošnja energije izvan organizacije,
- Intenzitet energije,
- Smanjena potrošnja energije,
- Smanjenje energetske potrebe za proizvodima i uslugama,
- Interakcije s vodom kao zajedničkim resursom,
- Upravljanje utjecajima koji se odnose na ispuštanje vode,
- Korištenje vode,
- Povlačenje vode,
- Ispuštanje vode,
- Potrošnja vode,
- Poslovni prostori poduzeća u vlasništvu, zakupu i upravljanju na zaštićenim područjima ili susjednim njima zaštićenim područjima i područja visoke biološke raznolikosti izvan zaštićenih područja,
- Značajni utjecaji aktivnosti, proizvoda i usluga na biološku raznolikost,
- Zaštićena ili obnovljena staništa,
- Vrste crvenog popisa IUCN-a i vrste nacionalnog zaštićenog popisa sa staništa na područjima na kojim organizacija posluje,
- Izravne (područje 1) emisije stakleničkih plinova,
- Neizravni energija (opseg 2) stakleničkih plinova emisija,
- Ostale neizravne (područje 3) emisije stakleničkih plinova,
- Intenzitet emisija stakleničkih plinova,
- Smanjenje emisije stakleničkih plinova,
- Emisija tvari koje oštećuju ozon (ODS),
- Dušikovi oksidi (NOX), sumporni oksidi (SOX) i ostalo značajne emisije štetnih plinova u zrak,
- Ispuštanje vode po kvaliteti i odredištu,
- Otpad prema vrsti i načinu odlaganja,

- Značajna izlivanja,
- Prijevoz opasnog otpada,
- Vodena tijela zahvaćena ispuštanjem vode i / ili otjecanjem,
- Nepoštivanje zakona i propisa o zaštiti okoliša,
- Novi dobavljači koji su provjereni korištenjem okolišnih kriterija,
- Negativni utjecaji na okoliš u lancu opskrbe i poduzete radnje.

Okoliš je okruženje u kojem poduzeće obavlja svoje poslovne djelatnosti točnije u kojem poduzeće egzistira. Poduzeće prvenstveno treba napraviti plan racionalnog raspolaganja resursa. To se odnosi na korištenje materijala, energije, utjecaj proizvoda i usluga... Cijelo poslovanje poduzeća treba biti u skladu s onim što nalaže ovaj standard. Ovim načinom izvještavanja organizacije su usmjerile poslovanje kojim stvaraju pozitivan utjecaj na okoliš, smanjuju se troškovi poslovanje i smanjena je potrošnja prirodnih resursa. Ovaj standard nije tema rada tako da se neće detaljno definirati.

3.3 Društveni modul GRI Standarda

Modul se sastoji od sljedećih Standarda: ³⁵

- GRI 401: Zapošljavanje,
- GRI 402 Odnosi zaposlenika i menadžmenta,
- GRI 403: Zdravlje i sigurnost na radnom mjestu,
- GRI 404: Obuka i obrazovanje,
- GRI 405: Različitost i jednake mogućnosti,
- GRI 406: Nediskriminacija,
- GRI 407: Sloboda udruživanja i kolektivnog pregovaranja,
- GRI 408: Dječji rad,
- GRI 409: Prisilni ili obavezni rad,
- GRI 410: Sigurnosne prakse,
- GRI 411: Prava domicilnog stanovništva,
- GRI 412: Ljudska prava,

³⁵ Hladika M., Valenta I. (2017.): Usklađenost GRI standarda i zahtjeva Direktive 2014/95/EU za nefinancijskim izvještavanjem, RriF, str. 44

- GRI 413: Lokalne zajednice,
- GRI 414: Procjena dobavljača u pogledu društvenih odnosa,
- GRI 415: Javne politike,
- GRI 416: Zdravlje i sigurnost kupaca,
- GRI 417: Marketing i označavanje proizvoda,
- GRI 418: Privatnost kupaca i
- GRI 419: Socioekonomska usklađenost.

Društveni standard se dijeli na 40 tema, a to su:³⁶

- Novi zaposlenici i promet zaposlenika,
- Pogodnosti koje se pružaju zaposlenima s punim radnim vremenom i ne daju se zaposlenima na određeno ili skraćeno radno vrijeme,
- Roditeljski dopust,
- Minimalni rokovi obavijesti u vezi s operativnim promjenama,
- Sustav upravljanja zaštitom zdravlja i sigurnosti na radu,
- Identifikacija opasnosti, procjena rizika i istraživanje događaja,
- Profesionalne zdravstvene usluge,
- Sudjelovanje radnika, savjetovanje i komunikacija o zaštiti na radu,
- Osposobljavanje radnika o zaštiti na radu,
- Promicanje zdravlja radnika,
- Sprječavanje i ublažavanje utjecaja na zdravlje i sigurnost na posao izravno povezanih poslovnim odnosima,
- Radnici obuhvaćeni sustavom zaštite na radu,
- Ozljede na radu,
- Loše zdravlje povezano s radom,
- "Prosječni sati školovanja godišnje po zaposlenom",
- Programi za unapređenje vještina zaposlenika i programi pomoći u tranziciji,
- Postotak zaposlenika koji redovito dobivaju preglede o učinku i razvoju karijere,

³⁶ Čular, M., Dmitrović, V. i Benković, S.: Non financial disclosure using GRI standards: Empirical findings of Croatian and Serbian companies, The Thirteenth International Conference: „Challenges of Europe: Growth, Competitiveness, Innovation and Well-being“

- Raznolikost tijela upravljanja i zaposlenika,
- Omjer osnovne plaće i naknade žena na muškarce,
- Incidenti diskriminacije i poduzeti korektivni postupci,
- Poslovi i dobavljači kod kojih može biti ugroženo pravo na udruživanje i kolektivno pregovaranje,
- Operacije i dobavljači s velikim rizikom za slučajeve dječjeg rada,
- Operacije i dobavljači s velikim rizikom za incidente prisilnog ili obveznog rada,
- Sigurnosno osoblje osposobljeno za politike ili postupke vezane uz ljudska prava,
- Incidenti kršenja koja uključuju prava domorodačkih naroda,
- Operacije koje su podvrgnute preispitivanju ljudskih prava ili procjeni utjecaja,
- Obuka zaposlenika o politikama i postupcima ljudskih prava,
- Značajni investicijski sporazumi i ugovori koji uključuju klauzule o ljudskim pravima ili su bile podvrgnute provjeri ljudskih prava,
- "Operacije s angažmanom lokalne zajednice, procjene utjecaja i razvojni programi"
- Postupci sa značajnim stvarnim i potencijalnim negativnim utjecajima na lokalne zajednice,
- Novi dobavljači koji su provjereni korištenjem socijalnih kriterija,
- Negativni socijalni utjecaji u lancu opskrbe i poduzete radnje,
- Politički doprinosi,
- Procjena utjecaja proizvoda i usluga na zdravlje i sigurnost,
- Incidenti nesukladnosti koji se tiču proizvoda i usluga na zdravlje i sigurnost,
- Zahtjevi za informacije o proizvodu i usluzi i označavanju,
- Incidenti nesukladnosti u vezi s podacima i proizvodima i uslugama i označavanjem,
- Incidenti nepoštivanja marketinških komunikacija,
- Potkrijepljene pritužbi u vezi s povredama privatnosti kupaca ili gubitku kupaca i
- Nepridržavanje zakona i propisa na socijalnom i ekonomskom području.

Društveni modul GRI Standarda je najopširniji modul zato što se sastoji od 19 povezanih standarda koji su podijeljeni na 40 tema. Daju odgovore na društvena pitanja, radnike, opisuju se odnosi s lokalnim zajednicama, podmićivanja i borbe protiv korupcije. Poduzeća u izvještajima

predstavljaju društvene smjernice kroz radne odnose, odgovornost za proizvod, ljudska prava. Društveni standardi najviše su usmjereni na zaposlene, njihove odnose te radne uvjete u kojim rade. Također, fokus je i na ostale dionike organizacije tj. kupce proizvoda te usluga.

Kako je društveni modul najopširniji on se mjeri uz pomoć pokazatelja kao što su ljudska prava, odgovornost prema društvu, odgovornost prema proizvodu te pokazatelji radnih odnosa. Potkategorija koja se odnosi na radne odnose i dostojan rad sadrži pokazatelje koji uključuju zapošljavanje (broj i stope novog zapošljavanja te fluktuacije zaposlenika), povlastice zaposlenicima, povratak s roditeljskog dopusta, odnos zaposlenika i menadžmenta (poput komunikacije sa zaposlenicima glede značajnih promjena u poslovanju), zdravlje i sigurnost na radnom mjestu, obuku i obrazovanje, različitost i jednake mogućnosti.³⁷ Provođi se istraživanje jesu li muškarci i žene jednako plaćeni za isti posao koji obavljaju.

Pokazatelji ljudskih prava se odnose na obuku zaposlenika, nediskriminaciju, slobodi udruživanja, dječjem radu i sl. Također, poduzeće ima utjecaj na društvo i lokalne zajednice te se tu javljaju pokazatelji organizacijske odgovornosti. Odgovornost za proizvode jedan je od pokazatelja društvenog modula, on izravno utječe na dionike. To se odnosi na razvoj javnih politika, antikorupcijske mjere, označavanje proizvoda i usluga i sl. U izvješću je potrebno navesti o eventualnoj prodaji zabranjenih ili spornih proizvoda, nepridržavanju regulatornih okvira marketinške komunikacije, pritužbi glede povrede privatnosti kupaca, ali i ukupan iznos novčanih kazni za nepridržavanje propisa glede ponude i uporabe proizvoda (usluge).³⁸

³⁷ Rogošić, A. i Bekavac, J. (2015.): Izvještaj o društvenoj odgovornosti prema GRI smjernicama, Praktični menadžment, Zagreb, Vol VI, Br. 1

³⁸ Ibidem

4. KREIRANJE INDEKSA USKLAĐENOSTI S GRI STANDARDIMA

GRI indeks se računa uz pomoć sljedeće formule:³⁹

$$GRI_{INDEX_DM} = GRI_{AR_DM} / \max GRI_{AR_DM}$$

Značenje oznaka:

GRI_{INDEX_DM} – GRI indeks za društveni modul

GRI_{AR_DM} – broj objavljenih podataka s obzirom na temu za društveni modul po poduzeću koje se istražuje

$\max GRI_{AR_DM}$ – maksimalni broj tema za društveni modul

Za društveni modul GRI indeks će se izračunati tako što će se pronađeni broj podataka podijeliti s brojem tema za društveni modul točnije njih 40 i pomnožit s 100 kako bi se 10 istraženih poduzeća moglo rangirati prema sljedećoj tablici.

Tablica 1: Poredak i razina usklađenosti s GRI Standardima (društveni modul)

Razina GRI usklađenosti	Rang
Potpuna GRI usklađenost (društveni modul)	81-100
Visoka GRI usklađenost (društveni modul)	61-80
Srednja GRI usklađenost (društveni modul)	41-60
Niska GRI usklađenost (društveni modul)	21-40
Velika GRI neusklađenost (društveni modul)	0-20

Izvor: Čular, M., Dmitrović, V. i Benković, S.: Non financial disclosure using GRI standards: Empirical findings of Croatian and Serbian companies, The Thirteenth International Conference: „Challenges of Europe: Growth, Competitiveness, Innovation and Well-being“

Uz pomoć “Tablice 1” istražiti će se usklađenost nefinancijskih izvještaja za 10 zadanih poduzeća prema društvenom modulu GRI Standarda.

³⁹ Čular, M., Dmitrović, V. i Benković, S.: Non financial disclosure using GRI standards: Empirical findings of Croatian and Serbian companies, The Thirteenth International Conference: „Challenges of Europe: Growth, Competitiveness, Innovation and Well-being“

5. ISTRAŽIVANJE NEFINANCIJSKOG IZVJEŠTAVANJA KROZ PRIMJENU DRUŠTVENOG MODULA GRI ZA VELIKA DRUŠTVA

U ovom poglavlju će se istražiti 10 velikih poduzeća u RH , točnije navest će se osnovni podaci o njima. Nakon njihovog definiranja analizirat će se nefinancijska izvješća zadanih organizacija kroz primjenu društvenog modula GRI Standarda.

5.1. Osnovni podaci o poduzećima

U ovom radu će se istražiti i definirati 10 velikih poduzeća u Hrvatskoj, a to su:

1. INA d.d.,
2. HT d.d.,
3. PODRAVKA d.d.,
4. VALAMAR RIVIERA d.d.,
5. PETROKEMIJA d.d.,
6. KRAŠ d.d.,
7. AD PLASTIK d.d.,
8. DUKAT d.d.,
9. VARTEKS d.d.,
10. KONČAR- DISTRIBUTIVNI I SPECIJALNI TRANSFORMATORI.

Prvo poduzeće koje će se istražiti je INA d.d. U 2018. godini je ostvarilo dobit u iznosu od 1.177mil. kuna što je u odnosu na 2017. godinu 4% manje. Ima oko 11 tisuća zaposlenih. Najveći tržišni udio ima u Hrvatskoj (68%), dok u BiH (44%). Isto tako posluje i u Sloveniji i Crnoj Gori. Najveći dio poslovanja se odvija u RH, al isto tako ima pogone u Egiptu i Angoli. U Hrvatskoj je porasla proizvodnja nafte, dok je u Egiptu pala za 3%, a u Angoli za 25%. INA je poduzeće koje će biti od velikog značaja pri ovom istraživanju zbog djelatnosti kojim se bavi. Kroz različite ankete upućene eksternim i internim dionicima definirana je prioritizacija materijalnih tema i matrica materijalnosti. Materijalne teme od kritičnog značaja su: Zaštita zdravlja i sigurnost, Energetska učinkovitost i klimatske promjene, Upravljanje otpadom, Ljudski kapital i Izlijevanja u okoliš.⁴⁰

⁴⁰ INA d.d. (2019.): Godišnje izvješće 2018, dostupno na: https://www.ina.hr/wp-content/uploads/2020/01/AR_2018_CRO_17_4_finn_compressed-1.pdf (20.08.2020.)

Drugo društvo koje će se analizirati je HT d.d.. U 2018. godini je imalo 5,5 tisuća zaposlenih te je ostvarilo 1,061 mil kuna neto dobiti. U 2018. godini ostvareni su prihodi u iznosu od 7,783 milijarde kuna, što je za 0,4 % više nego 2017. godine. HT d.d. posluje zajedno sa grupom Deutsche Telekom AG. S obzirom na djelatnost kojom se bavi ima jako mal negativan utjecaj na okoliš točnije gotovo ga ni nema. Poslovanje ne ovisi samo o kvaliteti te posebnosti usluga i proizvoda, već fokus trebaju usmjeriti i na zaposlenike, ulagače, dobavljače i široj društvenoj zajednici. Organizacija je objavila u 2018.godini integrirano godišnje izvješće.

Treće društvo koje će se analizirati je PODRAVKA d.d.. U 2018. godini ostvarila je neto dobit od 205,7 milijuna kuna. Grupa Podravka je tijekom 2018. godine bila registrirana za obavljanje ukupno 63 poslovne djelatnosti i na dan 31. 12. 2018. imala je ukupno 6.517 zaposlenih.⁴¹ Putem ovisnih društava i predstavništva posluje na pet kontinenata u 24 zemlje svijeta. Poslovanja koja su od veće važnosti se odvijaju u Hrvatskoj, Sloveniji, BiH, Rusiji i Poljskoj. Podravka je jedno od najvećih poduzeća u Hrvatskoj i jedno od najvažnijih prehrambenih poduzeća. S obzirom na to da se radi o prehrambenom poduzeću i koristi se veliki broj resursa primjenjuje pristup predostrožnosti zbog smanjenja negativnih utjecaja na okoliš. Ulaže u novu, “zelenu” tehnologiju obrade hrane, razvojem novih proizvoda podiže se kapacitet vlastitih tehnoloških resursa i sl. Također, kako se radi o velikom poduzeću društveni modul je poprilično dobro obrađen što će se vidjeti u nastavku rada.

Četvrto poduzeće koje se analizira je Valamar Riviera d.d. U 2018. godini je ostvarilo neto dobit od 239,1 milijun kuna što je manje u odnosu na 2017. godinu za 2,4%. Ovo poduzeće se bavi turističkom djelatnošću te je u 2018. godini imalo malo manje od 6700 zaposlenih. Već četvrtu godinu za redom, Valamar Riviera je integriranim izvješćem objedinila poslovno izvještavanje s izvještavanjem o održivosti, vodeći se smjernicama Global Reporting Initiative (GRI) standard u cilju kvalitetnijeg upravljanja poslovnih aktivnosti na održivi način.⁴² Za obavljanje ovog poslovanja ključna stavka su zaposlenici, oni su glavni faktor za ostvarenje uspješnosti poslovanja. Društveni modul je najzastupljeniji u ovom poduzeću iako ekonomski i okolišni nisu

⁴¹ Podravka d.d. (2019.): Izvještaj o održivom razvoju, Godišnji izvještaj za 2018. godinu, dostupno na: <https://www.podravka.hr/kompanija/odgovornost/odrzivi-razvoj/> (20.08.2020.)

⁴² Valamar Riviera d.d. (2019.): Integrirano godišnje izvješće i društveno odgovorno poslovanje, dostupno na: <https://valamar-riviera.com/pdfjs/viewer.html?file=/media/273424/integrirano-godisnje-izvjesce-i-drustveno-odgovorno-poslovanje-2018.pdf> (20.08.2020.)

manje vrijedni. Potrošnja resursa je stavka koja se treba kontrolirati kako ne bi došlo do negativnog utjecaja na okoliš.

Peta organizacija koja se analizira je Petrokemija d.d. U razdoblju 1. – 12. 2018. godine Grupa Petrokemija ostvarila je ukupne prihode 1.881,3 milijuna kuna, ukupne rashode od 2.354,8 milijuna kuna te je iskazala gubitak u poslovanju od 473,5 milijuna kuna ili 25,1% od ukupnih prihoda (isto razdoblje 2017. godine – gubitak 242,7 milijuna).⁴³ Također, pri kraju 2018. godine poduzeće je imalo 1597 zaposlenih. S obzirom na djelatnost ove organizacije ona je velik zagađivač okoliša kao i INA d.d. Upravo zbog toga resurse se treba koristiti racionalno i odgovorno, potrebno je smanjiti utjecaj na klimatske promjene, koristiti se suvremenom tehnologijom kako bi se osigurao stabilan i dugoročan razvoj poduzeća. Zaposlenici su temelj njihovog uspjeha, stvaranjem pozitivnog radnog okruženja i kontinuiranim učenjem dolazi do stvaranja novih vrijednosti.

Šesto društvo koje će se analizirati je Kraš d.d. Kraš Grupa je u poslovnoj 2018. godini, nakon pokrića ukupnih rashoda poslovanja, ostvarila dobit prije oporezivanja u iznosu od 62,6 milijuna kuna dok neto dobit razdoblja iznosi 50,9 milijuna kuna, a što je za 64,4 % više u odnosu na 2017. godinu.⁴⁴ Na kraju 2018. godine Kraš Grupa zapošljava 2.607 radnika, od čega 1.626 radnika u matičnom Društvu, a u ovisnim društvima 981 radnika.⁴⁵ S obzirom na to da se radi o prehrambenoj organizaciji potrebno je usmjeriti fokus na racionalno korištenje resursa. Poboljšanim korištenjem energetske vrijednosti smanjuje se trošenje izvora energije i ublažavaju negativne posljedice potrošnje i uporabe. Primjenom GRI Standarda te onim što nalažu zakoni i propisi o zaštiti okoliša svjedoči i izostanak kazni, sankcija i sl.

Sedmo poduzeće koje će se analizirati je AD Plastik d.d. Poslovni prihodi AD Plastik Grupe u 2018. godini iznose više od 1,3 milijarde kuna, a neto dobit je u odnosu na godinu ranije porasla

⁴³ Petrokemija d.d. (2019.): Nefinancijsko izvješće Petrokemija d.d., grupa Petrokemija za razdoblje 01.-12.2018. godine, dostupno na: https://petrokemija.hr/Portals/0/Dokumenti_Kompanija/Financije/Nefinancijsko%20izvjesce%202018.pdf?ver=2019-06-29-064313-670 (20.08.2020.)

⁴⁴ Kraš d.d. (2019.): Godišnje izvješće 2018, dostupno na: <https://www.kras.hr/datastore/filestore/86/Kras-godisnje-izvjesce-za-2018.godinu.pdf> (20.08.2020.)

⁴⁵ Ibidem

za 27,23 posto.⁴⁶ Ostvarili su neto dobit od 89,32 mil. kuna, a imalo je 2876 zaposlenih. Organizacija djeluje na 8 lokacija u 5 zemalja. 31.12.2018. društvo je objavilo drugi integrirani godišnji izvještaj koji obuhvaća njihovo način na koji su poslovali, izvještaj o održivosti te godišnje financijske izvještaje. Kako se radi o poduzeću koje posluje s plastičnim materijalima, a oni inače imaju negativan utjecaj na okoliš, potrebno je usmjeriti fokus na zaštitu okoliša. Jednom u godini minimalno provode postupak u kojem provjeravaju usklađenost s propisanim zakonskim regulativama i zahtjevima zaštite okoliša. Kako se tržište mijenja tako se oni prilagođavaju promjenama. Upravo tu, posebnu pažnju pridodaju zaposlenima. Usmjeravaju brigu o njihovoj motiviranosti, povećanoj efikasnosti i produktivnosti, što će se kasnije u praktičnom dijelu rada detaljno analizirati.

Osmo analizirano poduzeće je Dukat d.d. S osam proizvodnih pogona u Hrvatskoj, Sloveniji, Bosni i Hercegovini, Srbiji i Makedoniji, Dukat grupa danas je vodeća regionalna mliječna grupa, Dukat grupu uz Dukat čini 14 povezanih poduzeća sa sjedištima u Hrvatskoj, Sloveniji, Bosni i Hercegovini, Srbiji, Makedoniji, Kosovu i Bugarskoj.⁴⁷ U 2018. godini organizacija je ostvarila prihod od prodaje od 1,86 milijardi kuna, točnije 84,7% na domaćem tržištu. Dukat broji malo manje od 1600 zaposlenih u tri proizvodna pogona. Dukat je također aktivan član i drugih udruženja koja promiču održivi razvoj i zaštitu okoliša poput Zajednice za DOP i Zajednice za zaštitu okoliša u gospodarstvu pri Hrvatskoj gospodarskoj komori, EKO-Ozre te GIUPAK-a (Gospodarskog interesnog udruženja za pakiranje i zaštitu okoliša).⁴⁸ Posebnu je istaknut odnos prema radnicima i njihovom random okruženju. Definirat će se u praktičnom dijelu rada.

Deveto analizirano poduzeće je Varteks d.d. Ukupan broj zaposlenih na razini Varteks Grupe na dan 31.12.2018.g. bio je 1.055, ukupan prihod u 2018. godini iznosi 163.481.574 kn, a prihod od

⁴⁶ AD Plastik d.d. (2019.): 2018 integrirani godišnji izvještaj, dostupno na: <https://www.adplastik.hr/wp-content/uploads/2019/08/Integrirani-godisnji-izvjestaj-2018..pdf> (20.08.2020.)

⁴⁷ Dukat d.d. (2019.): 2018 izvještaj o odgovornom poslovanju, dostupno na: <https://www.dukat.hr/odgovornost/izvjestaj-o-odgovornom-poslovanju-za-2018-godinu/> (20.08.2020.)

⁴⁸ Ibidem

prodaje 154.476.499 kn.⁴⁹ Prodajna mjesta Varteksovih veleprodajnih partnera smještena su na 5 lokacija u Hrvatskoj te 12 u BiH. Kako se radi o tekstilnoj i modnoj industriji u 2018. godini su se dogodile promjene vezane uz podizanje energetske učinkovitosti vezano uz proizvodne pogone, a to ima i utjecaja na okoliš.

Deseto analizirano poduzeće je Končar- distributivni i specijalni transformatori. Ostvarena je neto dobit u iznosu od 128,7 milijuna kuna ili 19 posto više u odnosu na prethodnu godinu.⁵⁰

31.12. 2018. je bilo malo više od 3.500 zaposlenih. Končar je dioničko društvo koje se sastoji od 17 ovisnih i jednog pridruženog društva. Temeljna djelatnost je proizvodnja opreme i postrojenja za proizvodnju, distribucija električne energije. Učinkovito korištenje energije i odabir obnovljivih izvora energije neophodni su za borbu protiv klimatskih promjena te smanjenje ukupnog ekološkog otiska Grupe KONČAR.⁵¹

⁴⁹ Varteks d.d. (2019.): godišnje izvješće za 2018., dostupno na: https://www.varteks.com/wp-content/uploads/2019/04/Varteks-d.d.-Godi%C5%A1nje-izvje%C5%A1%C4%87e-o-poslovanju-za-2018.-revidirano-nekonsolidirano.pdf?fbclid=IwAR0ed8T1bfyWrX3sSxP5SVaQR1hq_qlsomAw2oKPCVrhZ6oGAQG-EWzEs2I (20.08.2020)

⁵⁰ Končar (2019.): izvješće o društvenom odgovornom ponašanju 2018., dostupno na: https://www.koncar.hr/wp-content/uploads/2019/07/Izvjesce-o-drustvenoj-odgovornosti-2018.pdf?fbclid=IwAR0-unnJRRu5uzLgVu-RQ-NnOOe984fyH6pmb2c_Tdl7Dt8kaGzfT5A5fo (20.08.2020.)

⁵¹ Ibidem

5.2. Indeks usklađenosti s GRI Standardima za društveni modul

U ovom dijelu analizira se usklađenost nefinancijskih izvještaja 10 velikih poduzeća s GRI standardima za društveni modul.

Tablica 2: Indeks usklađenosti s GRI Standardima za društveni modul

Tema/Poduzeće	INA d.d.	HT d.d.	Podravka d.d.	Valamar Riviera d.d.	Petrokemija d.d.	Kraš d.d.	AD Plastik d.d.	Dukat d.d.	Varteks d.d.	Končar d.d.
Novi zaposlenici i promet zaposlenika	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+
Pogodnosti koje se pružaju zaposlenima s punim radnim vremenom i ne daju se zaposlenima na određeno ili skraćeno radno vrijeme	+	+	+	+	-	-	+	+	-	+
Roditeljski dopust	+	+	+	-	-	-	+	+	-	+
Minimalni rokovi obavijesti u vezi s operativnim promjenama	-	+	-	+	-	-	+	-	-	+
Sustav upravljanja zaštitom zdravlja i sigurnosti na radu	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Identifikacija opasnosti, procjena rizika i istraživanje događaja	+	+	-	-	+	+	+	-	+	-
Profesionalne zdravstvene usluge	+	+	+	-	-	+	+	-	+	+
Sudjelovanje radnika, savjetovanje i komunikacija o zaštiti na radu	+	+	-	-	+	+	+	-	-	-
Osposobljavanje radnika o zaštiti na radu	+	+	-	-	+	+	+	+	-	-

Promicanje zdravlja radnika	+	+	-	-	+	-	-	+	-	+
Ozljede na radu	+	+	-	-	+	+	+	+	+	-
Loše zdravlje povezano s radom	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sprječavanje i ublažavanje utjecaja na zdravlje i sigurnost na posao izravno povezanih poslovnim odnosima	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-
Radnici obuhvaćeni sustavom zaštite na radu	+	+	-	-	-	-	+	-	-	-
Prosječni sati školovanja godišnje po zaposlenom	+	+	+	+	-	+	+	+	-	+
Programi za unapređenje vještina zaposlenika i programi pomoći u tranziciji	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+
Postotak zaposlenika koji redovito dobivaju preglede o učinku i razvoju karijere	+	+	-	+	-	-	+	+	-	-
Raznolikost tijela upravljanja i zaposlenika	-	+	-	+	-	-	+	-	+	-
Omjer osnovne plaće i naknade žena na muškarce	-	+	-	+	-	-	+	+	+	-
Incidenti diskriminacije i poduzeti korektivni postupci	-	+	-	-	+	+	+	-	+	+
Poslovi i dobavljači kod kojih može biti ugroženo pravo na udruživanje i kolektivno pregovaranje	-	+	-	-	+	-	-	-	+	+

Operacije i dobavljači s velikim rizikom za slučajeve dječjeg rada	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+
Operacije i dobavljači s velikim rizikom za incidente prisilnog ili obveznog rada	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+
Sigurnosno osoblje osposobljeno za politike ili postupke vezane uz ljudska prava	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-
Incidenti kršenja koja uključuju prava domorodačkih naroda	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Operacije koje su podvrgnute preispitivanju ljudskih prava ili procjeni utjecaja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+
Obuka zaposlenika o politikama i postupcima ljudskih prava	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Značajni investicijski sporazumi i ugovori koji uključuju klauzule o ljudskim pravima ili su bile podvrgnute provjeri ljudskih prava	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Operacije s angažmanom lokalne zajednice, procjene utjecaja i razvojni programi	+	+	-	-	+	-	+	+	+	+	+
Postupci sa značajnim stvarnim i potencijalnim negativnim utjecajima na lokalne zajednice	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Novi dobavljači koji su provjereni korištenjem socijalnih kriterija	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Negativni socijalni utjecaji u lancu opskrbe i poduzete radnje	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
Politički doprinosi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+
Procjena utjecaja proizvoda i usluga na zdravlje i sigurnost	+	+	+	+	-	-	-	+	-	+
Incidenti nesukladnosti koji se tiču proizvoda i usluga na zdravlje i sigurnost	+	+	-	+	-	-	-	-	-	+
Zahtjevi za informacije o proizvodu i usluzi i označavanju	+	+	-	-	+	+	+	+	+	+
Incidenti nesukladnosti u vezi s podacima i proizvodima i uslugama i označavanjem	-	+	-	-	+	-	-	+	+	+
Incidenti nepoštivanja marketinških komunikacija	-	+	-	+	+	-	-	-	-	+
Potkrijepljene pritužbi u vezi s povredama privatnosti kupaca ili gubitku kupaca	-	+	-	-	-	-	-	-	+	-
Nepriдрžavanje zakona i propisa na socijalnom i ekonomskom području	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-
UKUPNO:	21	33	8	12	14	11	20	15	12	21
GRI _{INDEX}	52,50	82,50	20,00	30,00	35,00	27,50	50,00	37,5	30,00	52,50

Izvor: Izrada autorice na temelju nefinancijskih izvještaja 10 zadanih velikih poduzeća u RH

Prvo analizirano poduzeće je INA d.d. Može se uočiti da za društveni modul ima srednju usklađenost s GRI Standardima. U integriranom izvještaju obuhvaćeno je sedam standarda. To su: Zapošljavanje, Zdravlje i sigurnost na radnom mjestu, Obuka i obrazovanje, Lokalne zajednice, Zdravlje i sigurnost kupaca, Marketing i označavanje te Pridržavanje socio-ekonomskih propisa. Najveću pažnju je usmjerena na zdravlje i sigurnost, točnije deset tema je istaknuto i detaljno obrađeno. Isto tako, obuka i obrazovanje su od velikog značaja. Tri teme su obrađene.

Drugo analizirano poduzeće je HT d.d. Njegov GRI_{INDEX} iznosi 82,50% što znači da je potpuna GRI usklađenost. Dotaknuli su se skoro svih tema te ih detaljno obradili. Najveću pažnju su posvetili zaposlenima, zaštiti i sigurnosti na radu te njihovom obrazovanju. Svako tri mjeseca se Odbor sastaje te pokušavaju pronaći nova rješenja kako unaprijediti sigurnost i zaštitu radnika, spriječiti različite ozljede i druge bolesti povezane s poslovanjem. U HT-u je fokus usmjeren na obuke i cjeloživotno učenje kako bi sebe osigurali ali i stekli konkurentsku prednost. Kako se svakom zaposlenom omogućuje obrazovanje tako se od njih očekuje kontinuirano stjecanje novih znanja i vještina te redovno usavršavanje. Kako danas tehnologija iz dana u dan napreduje tako dolazi i do razvoja mobilnih komunikacija. Sve je veći broj korisnika a s njihovim rastom dolazi i da rasta njihovih potreba. Upravo zato tema proizvoda, usluga i označavanja je detaljno obrađena.

Treće analizirano poduzeće je Podravka d.d. Istraživanjem je GRI_{INDEX} iznosio 20% te to pokazuje visoku razinu neusklađenosti s GRI Standardima za društveni modul. Gotovo nema nijedan podatak koji se odnosi na ovaj modul. Objasnili su teme zapošljavanja, zdravlja i sigurnosti na radnom mjestu, obuka i obrazovanje te zdravlje i sigurnost kupaca.

Četvrto analizirano poduzeće je Valamar Riviera d.d. Istraživanjem je GRI_{INDEX} iznosio 30% što ukazuje na nisku GRI usklađenost s ovim modulom. 12 tema su obradili od čega su najzastupljenije teme u vezi zapošljavanja, obuke i obrazovanja, zdravlje i sigurnost kupaca te raznolikost i jednake mogućnosti. Valamar Riviera provodi integriranu komunikacijsku kampanju pomoću koje nastoji privući što već broj kandidata za zapošljavanje. Najviše se poduzeće bazira na sezonske radnike. Kako je već istaknuto zdravlje i sigurnost je tema koja je

posebno opisana u ovom izvještaju. To je ključan prioritet, kako osigurati zaposlenike tako usmjeriti i fokus na usklađenost sa svim zakonskim zahtjevima i standardima. Zaštita zdravlja se ne odnosi samo na zaposlene već i na ugovorne partnere i goste. Valamar Riviera kontinuirano prati rad zaposlenika jer želi u potpunosti iskoristiti njihov potencijal. Upravo zbog toga se ulaže u njihovu edukaciju i obuku.

Peto analizirano poduzeće je Petrokemija d.d. Istraživanjem se može vidjeti da je poduzeće primijenilo mali broj tema društvenog modula, točnije analizom je utvrđena niska usklađenost sa zadanim GRI Standardom. Zaposlenicima je omogućeno stjecanje znanja i vještina te se to smatra najvećom vrijednošću poduzeća. Ne toleriraju diskriminaciju te stvaraju takvo okruženje radnicima u kojem mogu napredovati kako na osobnoj razini tako i na profesionalnoj. Visoku pažnju su posvetili zaštiti na radu točnije stvorili su sigurne uvjete za rad. Pakiranje i označavanje su kontrolirani od strane zakona i propisa. 2018. godine nije zabilježen ni jedan incident nesuglasnosti.

Šesto analizirano poduzeće je Kraš d.d. Istraživanjem je utvrđena niska usklađenost s GRI Standardom. U 2018. godini je bilo više zaposlenih nego u prethodnoj. Jedno od osnovnih načela poslovanja je poštivanje ljudskih prava. Upravo zbog toga je zaštita zdravlja i sigurnost na radu omogućena svim zaposlenicima. Nastoji se identificirati svaka potencijalna opasnost, nesigurni uvjeti i mogući rizici. S obzirom na prethodne godine smanjio se broj ozljeda na radu, svega 3 ozljede su bile i to lakši oblik povrede na radu. Na globalnoj razini ključ uspjeha je omogućiti zaposlenima edukaciju i obuku o radu. Organiziraju se različite prezentacije i programi Kraš akademije. Svi proizvodi i usluge trebaju biti u skladu sa zakonom i propisom te trebaju sadržavati potrebne oznake.

Sedmo analizirano poduzeće je AD Plastik d.d. utvrđena je velika GRI neusklađenost sa standardima. Najvrjedniji resurs poduzeća su zaposlenici. Njihov cilj je unaprijediti svoje poslovanje tako što će motivirati i zadržati izvrsnost radnika. Ako dođe do nekakvih promjena unutar poslovanja rokovi unutar kojih se obavještava radnika ovisi o zakonu koji nalaže država. Zdravlje i sigurnost je tema kojoj je pridodan veliki fokus. Nastoje se identificirati sve moguće opasnosti i rizici. U 2018. godini je zabilježeno 60 ozljeda na radu, od čega 4 teže ozljede i 4

ozljede koje su se dogodile prilikom dolaska odnosno odlaska na posao. Konkurentnost na tržištu se ostvaruje poboljšavanjem kvalitete usluga i proizvoda ali i pružanjem kvalitetnih edukacija. Tako zaposlenici stječu nova znanja i stječu nove vještine.

Osmo analizirano poduzeće je Dukat d.d. Istraživanjem je GRI_{INDEX} je bio 37,50% što ukazuje na nisku usklađenost s GRI Standardom. Zaštita zdravlja i sigurnost na radu je tema kojoj poduzeće posebnu pažnju posvećuje. Svaki zaposlenik mora imati higijenski minimum. Svako 3 mjeseca se sastaje Odbor te donose nove odluke na temu sigurnosti i zaštite zdravlja na radu. U 2018. godini je evidentirano svega 9 ozljeda na radu od čega ih je 7 lakših a 2 teže, što je gotovo za 36% manje nego u 2017. godini. Veliki broj sredstava se ulaže u obrazovanje i usavršavanje zaposlenika. 77% zaposlenih je sudjelovalo u razvojnom procesu ali to je 5% manje u usporedbi s 2016. i 2017. godinom.

Deveto analizirano poduzeće je Varteks d.d. Istraživanjem je GRI_{INDEX} je bio 30% što ukazuje na vrlo nisku usklađenost sa društvenim GRI Standardom. U strukturi zaposlenih uglavnom prevladavaju žene. U 2018. je broj zaposlenih bio manji nego u prethodnoj godini. Isto tako održana su 4 Odbora zaštite na radu. Broj ozljeda na radu je bio 20, od čega njih 15 je ozlijeđeno na random mjestu i sve su bile lakše ozljede.

Deseto analizirano poduzeće je Končar d.d. Istraživanjem je GRI_{INDEX} je bio 52,50% što ukazuje na srednju usklađenost s GRI Standardom. Svi zaposlenici su jednaki na način da dobiju iste povlastice kao što su regres, božićnice, uskrsnice i sl. U poduzeću nema zanimanja od kojih postoji velika opasnost od nekakvog velikog rizika od teških bolesti. Kontinuirano se provodi proces usavršavanja i edukacije zaposlenika. Najveći naglasak se stavlja na razvoju komunikacijskih i prezentacijskih vještina te edukacija kako unutar tako i izvan poduzeća. Nije zabilježen ni jedan slučaj diskriminacije, svi imaju pravo na udruživanje i kolektivno pregovaranje. Dosta se ulaže u lokalne zajednice putem brojnih sponzorstva, donacija te radom od strane volonterskog kluba. Nije zabilježeno nepridržavanje propisa, društvo se koristi odgovornim ponašanjem prema poslovnim odnosima s kupcima.

Na primjeru 10 velikih poduzeća u hrvatskoj prema društvenom modulu GRI Standarda može se zaključiti kako prikazani podaci u njihovim nefinancijskim izvještajima su nezadovoljavajući. Jedno poduzeće ima veliku GRI neusklađenost, čak 5 nefinancijskih izvještaja imaju nisku GRI usklađenost, 3 poduzeća su u svojim nefinancijskim izvještajima imali srednju GRI usklađenost, samo je jedno poduzeće u potpunosti zadovoljilo teme društvenih GRI Standarda. Većina poduzeća je prikazala svoje nefinancijske izvještaje tako da prikažu rezultate poslovanja, kako bi se prikazali u što boljem svjetlu vanjskim korisnicima ili mogućim dioničarima.

6. ZAKLJUČAK

S obzirom na to da danas dolazi do ubrzanog razvoja tehnologije i brze kretnje podataka i informacija u poslovnom svijetu organizacijama je nametnuta primjena prakse društveno odgovornog poslovanja. To se ne odnosi samo na poduzeća već na same zaposlenike, poduzetnike i lokalne zajednice.

Društveno odgovorno ponašanje podrazumijeva brigu o zaposlenicima, radnom okruženju, okolišu i društvu s tim da trebaju biti u skladu sa zakonom i propisima. DOP je praksa s kojom pozitivni financijski rezultati prestaju biti jedino mjerilo uspješnosti poslovanja organizacije. Uspješnim poduzećem se smatra ono koje usprkos dobro ostvarenim financijskim rezultatima usmjerava fokus i na ekonomski, okolišni društveni utjecaj. Ono što zapravo predstavlja problem jest što mnoga poduzeća u Hrvatskoj ne primjenjuju društveno odgovorno ponašanje na način na koji bi trebale. Oni se koriste ovom praksom kako bi uspjele ostvariti nekakav doticaj s vanjskim dionicima i potencijalnim dioničarima. Često se navode informacije koje više idu u marketinške vode nego što bi zaista trebali navesti u nefinancijskim izvještajima.

Mnogim dionicima financijski izvještaji nisu dovoljni točnije ne može svatko iščitati i razumjeti što pojedina stavka u njima znači. Upravo zbog toga je zakonskim regulativama i propisima uređeno da određena poduzeća moraju primjenjivati i nefinancijske izvještaje. Nefinancijski izvještaji zajedno sa financijskim daju cjelovit uvid u poduzeće. Isto tako nefinancijski izvještaji su dokaz održivog razvoja i primjene DOP-a. Oni su puno jednostavniji i vanjski dionici na lakši način dolaze do informacija i zaključka o određenoj organizaciji.

Ono što je zapravo problem nefinancijskih izvještaja je što su poprilično „škrto“ sastavljeni. Ne daju informacije koje bi zapravo trebali. Usmjerni su više na privlačenje pažnje od dionika, sve se svodi na nekakav tip marketinga gdje se prezentiraju proizvodi, sportski programi, volonterske akcije i sl.

GRI Standardi su novi oblik nefinancijskog izvještavanja koji se primjenjuju od sredine 2018. godine. Prije njihove primjene se koristila četvrta generacija GRI Standarda. Oni predstavljaju jako korisnu svjetsku praksu i daju upute što izvještavati tako da su poduzetnici koji će ih primjenjivati upoznati s onim što je zahtijevano od njih. GRI Standardi su podijeljeni na tri standarda te su oni raspoređeni na tri modula. To su: ekonomski, okolišni i društveni. Svaki od njih je podijeljen na teme. Ekonomski standard je podijeljen na 6 standarda i sastoji se od 13 tema. Okolišni standard je podijeljen na 8 standarda i sastoji se od 32 teme. Najbrojniji je društveni standard koji se sastoji od 19 standarda i 40 tema. Ovisno o tipu poduzeća i djelatnosti s kojom se bavi varirat će primjena određenog standarda. Može se uočiti kako se svaki modul sastoji od brojnih tema koje predstavljaju detaljne smjernice sastavljanja kvalitetnih nefinancijskih izvještaja. Ako se organizacija pridržava onog što oni nalažu moguće je dobiti detaljnu sliku o njenom poslovanju tijekom jedne godine.

U praktičnom dijelu rada analizira se na primjeru zadanih 10 velikih hrvatskih poduzeća nefinancijsko izvještavanje za društveni modul. Analiza se obradila uz korištenje GRI indeksa. Istraživanjem je ustanovljeno da svaka organizacija ima drugačiji pristup GRI standardima. Neki od njih gotovo nikakvu primjenu nemaju još uvijek, nisu standarde implementirali na kvalitetan način. Svoje nefinancijsko izvještavanje više koriste kako bi opisali nove proizvode, provedene programe, seminare i sl.

Istraživanjem je definirano kako samo jedna organizacija „HT d.d.“ u potpunosti zadovoljava sve što nalaže društveni modul GRI standarda. Najveća razlika nefinancijskog izvještaja od ostalih poduzeća je što su uključili sve, od marketinških stavki, opisa proizvoda i usluga svojim korisnicima te su pratili sve što nalažu GRI Standardi. Jednostavno je doći do podataka jer su uključili kazalo svih GRI Standarda i svaki od njih je detaljno opisan. Najveći fokus su im zaposlenici, njihova zdravstvena zaštita, kontinuirane edukacije vezano uz proizvode i usluge, zadovoljstvo kupaca, uključili su i lokalne zajednice. Njihova djelatnost je usmjerena na praćenje novih trendova, tehnologija te moraju biti „u skladu s vremenom“. Zato su njihovi nefinancijski izvještaji kvalitetno i detaljno napravljeni kako GRI Standardi i nalažu.

Podravka d.d. je pokazala potpunu neusklađenost s društvenim modulom GRI Standarda. Pet organizacija je imalo nisku usklađenost s društvenim modulom. Može se doći do zaključka kako nisu sva poduzeća još uvijek implementirala GRI Standarde na način na koji bi trebali. Nefinancijski izvještaji su im sastavljeni tako da privuku pažnju mogućih dioničara ili prikažu svoje poslovanje na način na koji oni žele vanjskim korisnicima.

LITERATURA

1. AD Plastik d.d. (2019.): 2018 integrirani godišnji izvještaj, dostupno na: <https://www.adplastik.hr/wp-content/uploads/2019/08/Integrirani-godisnji-izvjestaj-2018..pdf> (20.08.2020.)
2. Atanacković, U. (2011.): Društveno odgovorno poslovanje kao savremeni koncept biznisa, DOBA Fakultet za primijenjene poslovne i društvene studije, Maribor, str 145
3. Bačun D., Matešić M., Omazić M.A (2012.): Leksikon održivog razvoja, Hrvatski poslovni savjet za održivi razvoj, Zagreb, str. 61.
4. Begić J.: Važnost nefinancijskog izvještavanja RH s naglaskom na mala i srednja poduzeća, IDOP, dostupno na: <https://www.hup.hr/EasyEdit/UserFiles/1%20Jasenka%20Begic%20-%20IDOP.pdf> (05.08.2020.)
5. Climate Action in Financial Institutions: GRI, dostupno na: https://www.mainstreamingclimate.org/gri/?fbclid=IwAR2DdyAgJmooR4sx--pQ3z5HlriFezIA0X7xTMuE6RE9nc_jWuZBynqrmg (06.08.2020.)
6. Čular, M., Dmitrović, V. i Benković, S.: Non financial disclosure using GRI standards: Empirical findings of Croatian and Serbian companies, The Thirteenth International Conference: „Challenges of Europe: Growth, Competitiveness, Innovation and Well-being“
7. Dukat d.d. (2019.): 2018 izvještaj o odgovornom poslovanju, dostupno na: <https://www.dukat.hr/odgovornost/izvjestaj-o-odgovornom-poslovanju-za-2018-godinu/> (20.08.2020.)
8. DOP: Nefinancijsko izvješćivanje, dostupno na: <https://odgovorno.hr/o-dop-u-strucno/nefinancijsko-izvjescivanje-umjesto-dosadasnjih-smjernica-g4-vrijedit-ce-gri-standardi-1-1-2017-vazno-za-sve-velike-tvrtke/> (06.08.2020.)
9. DOP (2015.): Poslovna inicijativa za afirmaciju društvene odgovornosti i održivog razvoja; dostupno na: <https://odgovorno.hr/o-dop-u-strucno/sto-je-to-drustveno-odgovornoposlovanje/?fbclid=IwAR2LNPnM6KPanOhJaGFM5a0N5VcpSRXN7fBUtMEkSWixdjhzG7p6L74p580> (05.08.2020.)

10. Financijski izvještaji: pojam i vrste financijskih izvještaja, dostupno na: file:///C:/Users/Sedlar/AppData/Local/Temp/2_23_2014_FINANCIJSKI_IZVJESTAJI.pdf (05.08.2020.)
11. Glavočević, A. i Radman Peša, A. (2013.): Društveno odgovorno poslovanje i CRM kao način integriranja društvene odgovornosti u marketinške aktivnosti, *Oeconomica Jadertina*, Zadar, br 2., str 28
12. Globalreporting.org (2020.): GRI Standards download center, dostupno na: <https://www.globalreporting.org/standards/gri-standards-download-center/> (15.08.2020.)
13. HGK (2020.): O projektu indeks DOP-a, dostupno na: <https://dop.hgk.hr/> (05.08.2020.)
14. Hladika M., Valenta I. (2017.): Usklađenost GRI standarda i zahtjeva Direktive 2014/95/EU za nefinancijskim izvještavanjem, *RriF*, str. 43
15. IDOP: GRI Standardi – novi standard nefinancijskog izvještavanja, dostupno na: <http://www.idop.hr/hr/izvjestavanje/izvjestavanje/gri-izvjestavanje/standardi-nefinancijskog-izvjestavanja-novi-alat-konkurentnog-poslovanja/> (06.08.2020.)
16. IDOP: GRI GOLD Community, dostupno na: http://idop.hr/hr/izvjestavanje/izvjestavanje/nefinancijsko-izvjestavanje-izvjestavanje-o-odrzivosti/institut-za-drustveno-odgovorno-poslovanje-postao-sluzbenim-clano-gri-gold-communityja/?fbclid=IwAR2h0oEj-GOlteTos-hiRNPHGJ5PH0ZDayq_ZDDoAg920CAXqRJ-nFaT2Y4 (06.08.2020.)
17. INA d.d. (2019.): Godišnje izvješće 2018, dostupno na: https://www.ina.hr/wp-content/uploads/2020/01/AR_2018_CRO_17_4_finn_compressed-1.pdf (20.08.2020.)
18. Kraš d.d. (2019.): Godišnje izvješće 2018, dostupno na: <https://www.kras.hr/datastore/filestore/86/Kras-godisnje-izvjesce-za-2018.godinu.pdf> (20.08.2020.)
19. Končar (2019.): izvješće o društvenom odgovornom ponašanju 2018., dostupno na: https://www.koncar.hr/wp-content/uploads/2019/07/Izvjesce-o-drustvenoj-odgovornosti-2018.pdf?fbclid=IwAR0-_unnJRRu5uzLgVu-RQ-NnOOe984fyH6pmb2c_Tdl7Dt8kaGzft5A5fo (20.08.2020.)
20. Krivačić D. i Antunović M. (2018.): Nefinancijsko izvještavanje: Novi izazov za korporativne računovodstvene sustave, Šibenik, str. 83-98
21. Narodne novine (2020.): Zakon o računovodstvu, Narodne novine d.d., članak 21

22. Nefinancijsko izvještavanje - Izražavanje uvjerenja, dostupno na: <https://www2.deloitte.com/hr/hr/pages/audit/solutions/nefinancijsko-izvjestavanje-izrazavanje-uvjerenja.html> (05.08.2020.)
23. Petrokemija d.d. (2019.): Nefinancijsko izvješće Petrokemija d.d., grupa Petrokemija za razdoblje 01.-12.2018. godine, dostupno na: https://petrokemija.hr/Portals/0/Dokumenti_Kompanija/Financije/Nefinancijsko%20izvjesce%202018.pdf?ver=2019-06-29-064313-670 (20.08.2020.)
24. Parač B. (2008.): Financijski izvještaji, M.E.P. Consult, Zagreb, str. 34
25. Podravka d.d. (2019.): Izvještaj o održivom razvoju, Godišnji izvještaj za 2018. godinu, dostupno na: <https://www.podravka.hr/kompanija/odgovornost/odrzivi-razvoj/> (20.08.2020.)
26. Rogošić, A. i Bekavac, J. (2015.): Izvještaj o društvenoj odgovornosti prema GRI smjernicama, Praktični menadžment, Zagreb, Vol VI, Br. 1
27. Srblić M. (2012.): Utjecaj društvene odgovornosti poduzeća na ponašanje potrošača u Hrvatskoj, Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, str. 161-180, dostupno na: http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=137054, (05.08.2020.)
28. Svijet kvalitete (2014.): Indeks DOP-a, dostupno na: http://www.svijet-kvalitete.com/index.php/vijesti/2275-index-dop-a-2?fbclid=IwAR1xWYDWNsdMa1bQwDwQuH_pwehRueVE_MmyZ_vRMkNvxK60V_QYWo7-aB4w (05.08.2020.)
29. Vukić N.: Izvještavanje o nefinancijskim informacijama prema novom Zakonu o računovodstvu i Direktivi 2014/95/EU, RRiF, broj 12/15., str.49
30. Valamar Riviera d.d. (2019.): Integrirano godišnje izvješće i društveno odgovorno poslovanje, dostupno na: <https://valamar-riviera.com/pdfjs/viewer.html?file=/media/273424/integrirano-godisnje-izvjesce-i-drustveno-odgovorno-poslovanje-2018.pdf> (20.08.2020.)
31. Varteks d.d. (2019.): godišnje izvješće za 2018., dostupno na: https://www.varteks.com/wp-content/uploads/2019/04/Varteks-d.d.-Godi%C5%A1nje-izvje%C5%A1%C4%87e-o-poslovanju-za-2018.-revidirano-nekonsolidirano.pdf?fbclid=IwAR0ed8T1bfyWrX3sSxP5SVaQR1hq_qlsomAw2oKPCVrhZ6oGAQG-EWzEs2I (20.08.2020)

32. Zakon o računovodstvu, Narodne novine br. 78/15., 134/15. i 120/16.
33. Žager K., Vašiček V., Žager L. (2001.): Računovodstvo za neračunovođe s osnovama računovodstva; Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, str. 33

SAŽETAK

Društveno odgovorno poslovanje je način na koji poduzeća upravljaju svojim poslovanjem kako bi postigli pozitivan učinak na društvo. Danas se sve brže razvija i poduzeća ga postupno implementiraju u svoje nefinancijske izvještaje. To je praksa koja preuzima odgovornost poduzeća za učinke njezinih radnji koje se odnose na okoliš, ekonomiju te samo društvo. Jedan od načina provjere jesu li nefinancijski izvještaji kvalitetno napisani jesu GRI Standardi.. Cilj ovog rada je analiza na primjeru deset zadanih velikih poduzeća u hrvatskoj primjenom društvenog modula GRI Standarda. Putem provedenog istraživanja osnovni cilj je utvrditi jesu li podaci navedeni u njihovim nefinancijskim izvještajima koje objavljuju na kraju svake godine u skladu s GRI Standardima koji se odnose na društveni dio.

Analizom se može doći do zaključka kako je samo HT d.d. u potpunosti usklađen s društvenim modulom dok su gotovo sva ostala poduzeća ili neusklađena ili je mali postotak usklađenosti. Poduzeća uglavnom kreiraju nefinancijske izvještaje kako bi pridobili pažu od vanjskih dionika ili potencijalnih dioničara. Takav pristup se treba promijeniti tako što trebaju uložiti napore u poboljšanje sastavljanja nefinancijskih izvještaja uz veću primjenu GRI Standarda.

Ključne riječi: Društveno odgovorno poslovanje, nefinancijsko izvještavanje, GRI Standardi

SUMMARY

Corporate social responsibility is the way companies manage their business to achieve a positive impact on society. Today, it is evolving faster and companies are gradually implementing it in their non-financial statements. It is a practice that assumes the responsibility of a company for the effects of its actions relating to the environment, the economy and society itself. One of the ways to check whether non-financial reports are well written are GRI Standards. The aim of this paper is to analyze the example of ten given large companies in Croatia by applying the social module GRI Standards. Through the conducted research, the main goal is to determine whether the data stated in their non-financial reports that they publish at the end of each year are in line with the GRI Standards relating to the social part.

The analysis leads to the conclusion that only HT d.d. fully compliant with the social module while almost all other companies are either non-compliant or have a small percentage of compliance. Companies generally create non-financial statements to gain attention from external stakeholders or potential shareholders. Such an approach should be changed by making efforts to improve the preparation of non-financial statements with greater application of the GRI Standards.

Keywords: Corporate Social Responsibility, non-financial reporting, GRI Standards

POPIS SLIKA

Slika 1: Carrolova piramida	8
Slika 2: Razvoj nefinancijskog izvještavanja.....	12
Slika 3: Sadržaj nefinancijskog izvještaja u odnosu na okolišni, društveni i kadrovski aspekt i aspekt poštovanja ljudskih prava	14
Slika 4: Razvoj GRI standard.....	18
Slika 5: Struktura GRI standarda	19
Slika 6: GRI Community.....	20

POPIS TABLICA

Tablica 1: Poredak i razina usklađenosti s GRI Standardima.....	28
Tablica 2: Indeks usklađenosti s GRI Standardima za društveni modul	34